

MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

duha^{2 | 2016}

Informace o knihách a knihovnách z Moravy

KNIHOVNY PAMĚŤOVÝCH INSTITUCÍ

Duha online:
<http://duha.mzk.cz>

Obsah

	Úvodník – <i>Jana Nejezchlebová</i>	1
Studie, články	Spolupráce [nejen knihoven] paměťových institucí ve Zlíně – <i>David Valůšek</i>	2
	Projekt „Digitalizace Archivu města Brna“ – <i>Libor Blažek</i>	3
	Komise knihovníků muzeí a galerií AMG ČR, sekce Jihomoravský kraj 2010-2016	
	a aktuality z Knihovny Moravské galerie v Brně – <i>Judita Matějová</i>	5
30 ročníků časopisu Duha	Druhých deset let (1997 – 2006) – <i>Jaromír Kubiček</i>	7
	V krvavém poli duhy sedmí krás... – <i>Jiří Poláček</i>	10
Dvacet let českého knihovnictví	Rozhovor s doktorkou Jarmilou Okrouhlíkovou – <i>Jana Nejezchlebová</i>	12
Veřejné knihovny	Knihovna Vily Löw-Beer v Brně – <i>Veronika Lukešová, Jaromír Hanák</i>	16
	V blanenské knihovně není poezie popelkou – <i>Pavčina Gargošová</i>	19
	Setkání s rodákem – <i>Milada Češková</i>	21
Konference, akce	Výstava 30. výročí časopisu Duha – <i>Jana Nejezchlebová</i>	22
	Setkání redakcí knihovnických časopisů v Moravské zemské knihovně – <i>Adéla Dilhofová</i>	25
Informace pro knihovny	Konference Knihovny zemí V4+ v nástrahách digitálního věku – <i>Soňa Šinclová</i>	26
	Jižní Morava čte – <i>Tereza Stodolová</i>	29
Knihovníci píšou o knihách a knihovnách:	Zaměřte se na více smyslů – <i>Radim Chalupník</i>	30
Představujeme odborné knihovny	Knihovna Jihomoravského muzea ve Znojmě – <i>Marie Nevrlková</i>	33
Z činnosti MZK	Budova Moravské zemské knihovny v Brně oslavila 15 let provozu – <i>Jindra Pavelková</i>	35
	Seminář knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje – <i>Monika Kratochvílová</i>	38
Knihovnické osobnosti JMK	Odborná knihovna Slováckého muzea v Uh. Hradišti – <i>Mgr. Iveta Mátllová – Radovan Jančář</i>	41
Oči Brna	Cyklos Oči Brna pokračuje – <i>Romana Macháčková</i>	43
Recenze	České děti jako čtenáři – <i>Libuše Foberová</i>	45
Zkušenosti ze zahraničních knihoven	Knihovny v Německu – <i>Adéla Dilhofová</i>	47
	Nahlédnutí do polských knihoven – <i>Jan Lidmila</i>	50
Rozhovor	Rozhodně to není rutina – rozhovor s Petrem Minaříkem a Pavlem Řehoříkem – <i>Tomáš Kubiček</i>	60
Bude vás zajímat, že...		63
Fejeton	Labyrint paměti – <i>Sylvie Richterová</i>	64

DUHA. Informace o knihách a knihovnách z Moravy. Ročník 30 [2016], číslo 2.

Vydává **Moravská zemská knihovna v Brně** pro potřebu knihoven, knižního obchodu, nakladatelství a literárních pracovišť.

Adresa vydavatele a redakce:

Moravská zemská knihovna v Brně

Kounicova 65a, 601 87 Brno

Telefon: 541 646 126

E-mail: duha@mzk.cz

IČ 094943, DIČ CZ00094943.

Foto na přední straně:

Seminář knihoven paměťových institucí ve Vile Löw-Beer v Brně.

Autor fotografie: Jindra Pavelková.

Redakce: Mgr. Jana Nejezchlebová, vedoucí a výkonná redaktorka, Mgr. Jan Lidmila, technický redaktor, Mgr. Adéla Dilhofová, redaktorka, Mgr. et Mgr. Monika Kratochvílová, redaktorka a jazyková korektura.

Redakční rada: prof. PhDr. Tomáš Kubiček, Ph.D. [Moravská zemská knihovna], předseda redakční rady, PhDr. Libuše Foberová, Ph.D. [Ústav bohemistiky a knihovnictví FPF Slezské univerzity v Opavě], PhDr. Helena Gajdůšková [Masarykova veřejná knihovna Vsetín], Mgr. Hana Šimonová [Městská knihovna Hodonín]

Grafické zpracování: Pavel Václav Vaščák.

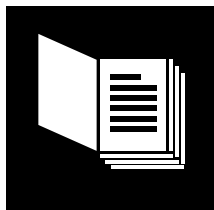
Vychází 4x ročně tištěně i on-line.

Reg. číslo MK E 7312. Duha ISSN 0862-1985 [Print], ISSN 1804-4255 [Online].

Časopis vychází s podporou dotace Jihomoravského kraje.

Jihomoravský kraj

Vážené čtenářky, Vážení čtenáři,

rok 2016 je ve znamení oslav 30. výročí založení časopisu. První číslo Duhy vyšlo v roce 1987 a je tedy s časopisem Čtenář nejdéle vycházejícím knihovnickým periodikem. Duha je stále aktivní, stále má co říci knihovníkům ve veřejných i odborných knihovnách a to je důvodem k radosti. Redakce a redakční rada proto připravily na květen výstavu o historii a vývoji časopisu a pozvaly na první setkání do Brna zástupce redakcí knihovnických časopisů z ČR i ze Slovenska. Rubrika **Konference, akce** přináší podrobné informace.

30 ročníků časopisu Duha je celoroční rubrika, která v tomto čísle přináší informace o Druhých deseti (1997 – 2006). Jaromír Kubiček popisuje druhou dekádu čtvrtletníku v úspěšné literární a knihovnické cestě. V druhém článku rubriky s názvem V krvavém poli duhy sedmi krás se zaměřil Jiří Poláček na Mahenovu sbírku Duha. Soubor veršů pod tímto názvem vydal před sto lety nakladatel Fr. Borový.

V této souvislosti připomeneme ještě jedno výročí Moravské zemské knihovny, 15 let od otevření nové moderní budovy. Rubrika **Z činnosti MZK** informuje i o semináři knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje, který se konal v kouzelném prostředí Vily Löw-Beer.

Hlavním tématem tohoto čísla je spolupráce paměťových institucí. Více vám napoví příspěvky v bloku **Studie, články**. O spolupráci (nejen knihoven) paměťových institucí ve Zlínském kraji píše ředitel Krajského archivu David Valůšek a do Archivu města Brna nás zavede článek Projekt „Digitalizace Archivu města Brna“. O práci Komise knihovníků muzeí a galerií AMG ČR a o současnosti Knihovny Moravské galerie píše Judita Matějová.

Dvacet let českého knihovnictví. Rubrika obsahuje rozhovor s Jarmilou Okrouhlíkovou, bývalou ředitelkou knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze.

Rubrika **Veřejné knihovny** představuje nově založenou knihovnu Vily Löw-Beer a seznamuje s aktivitami Městské knihovny v Blansku, která

se snaží přiblížit krásu poezie svým mladým čtenářům. Článek Setkání s rodákem nás pozve do Městské knihovny v Hodoníně.

Informace pro knihovny. Úvodní článek rubriky informuje o průběhu 6. ročníku mezinárodní konference knihoven zemí Visehradské skupiny. Konferenci pod záštitou MK ČR organizovala Moravská zemská knihovna ve spolupráci s NK ČR a Kabinetem informačních studií a knihovnictví FF MU.

Knihovníci píší o knihách a knihovnách. V této části autor Radim Chalupník vysvětluje a ukazuje na příkladech, jak je důležitá vizualizace v komunikaci s uživateli knihoven.

V rubrice **Představujeme odborné knihovny** je popsána činnost knihovny Jihomoravského muzea ve Znojmě a její spolupráce s Městskou knihovnou ve Znojmě a rubrika **Knihovnická osobnost JMK** je věnována zástupkyni ředitele Slovackého muzea v Uherském Hradišti Ivetě Mátlové.

Oči Brna. V červnu se návštěvníci a čtenáři Moravské zemské knihovny mohou setkat se spisovatelkou **Sylvii Richterovou**, která pro toto číslo časopisu napsala **fejeton**.

Na **Arnošta Goldflama**, herce, režiséra, spisovatele a dramaturga se mohou čtenáři těšit v září. Sledujte webové stránky MZK.

Recenze monografie České děti jako čtenáři přináší výsledky prvního reprezentativního výzkumu čtení českého dětského čtenáře od 6 do 14 let.

Zkušenosti ze zahraničních knihoven. Článek Nahlédnutí do polských knihoven nás zavede do knihoven v Krakově a ve Varšavě, pokračováním cesty po dánských (1/16) a německých univerzitních i veřejných knihovnách je článek Knihovny v Německu.

Rozhovor lépe dvojrozhovor vedl profesor Tomáš Kubiček s šéfredaktorem Petrem Mínaříkem a zástupcem šéfredaktora Pavlem Řehoříkem o práci nakladatelství Větrné mlýny a středoevropském literárním festivalu Měsíc autorského čtení.

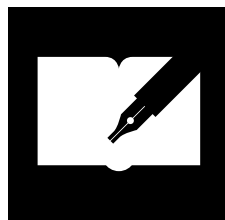
Blíží se prázdniny, doba sportování, výletů, zábavy a častých chviliek s knížkou. Nový Jihomoravský projekt **Jižní Morava čte** přistupuje ke čtení, podpoře čtenářství jinak. Spojuje čtení s dobrodružstvím, nutností komunikace, vyhledáváním faktů a podkladů. Literární soutěž Mýty a legendy mého kraje bude vyhlášena na konci června. Podrobnosti uvádí článek v rubrice **Informace pro knihovny**.

Redakce časopisu Duha vám přeje krásné léto, plné zážitků a nečekaných radostí

Jana Nejezchlebová

Spolupráce (nejen knihoven) paměťových institucí ve Zlíně

David Valůšek
valusek@mza.cz

Cílem příspěvku je seznámit knihovníky paměťových institucí s možnostmi vzájemné spolupráce a koordinace činnosti. Shrnuje a přibližuje systematickou práci Krajské knihovny Františka Bartoše, která od roku 2004 organizuje pravidelná setkávání knihovníků paměťových institucí Zlínského kraje a umožňuje tak výměnu zkušeností. Krajská knihovna také zapojila knihovny paměťových institucí do aktivní účasti na projektu MK ČR VISK7. Příspěvek informuje o konkrétních výsledcích společné práce paměťových institucí pod odborným vedením krajské knihovny.

V únoru roku 2004 zorganizovala Krajská knihovna Františka Bartoše první setkání knihovníků paměťových institucí Zlínského kraje, čímž se aktivně přihlásila ke své roli regionálního koordinátora knihoveních služeb nejen na úrovni veřejných knihoven, ale také na poli knihoven specializovaných. Do současnosti se uskutečnilo celkem čtrnáct setkání, při nichž se probírala nejrůznější aktuální témata ze světa knihoven a jejich možné spolupráce. Navíc vznikl ideální prostor pro vytváření kontaktů napříč knihovnami, muzei, archivy, galeriemi.

Když se na druhém setkání knihovníků paměťových institucí Zlínského kraje na podzim roku 2004 diskutovalo o možnostech využití dotací z programu VISK 7 vypsaného Ministerstvem kultury ČR, došlo k rychlé dohodě mezi Krajskou knihovnou Františka Bartoše, Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Státním okresním archivem Zlín, že by bylo užitečné této možnosti využít pro zahájení převodu baťovských firemních novin do digitální podoby. V prosinci 2004 vypracovala Krajská knihovna Františka Bartoše žádost o poskytnutí dotace z uvedeného programu. Tím byl zároveň nastaven základní rámec pro digitalizaci, či reformátování, jak byl mechanismus převodu nazván, v dotačním programu VISK 7. Oproti prostému převodu papírového originálu do digitální podoby stanovovala metodika projektu Kramerius jiný, dvoufázový postup. V prvním kroku byly noviny nasnímány na kvalitní archivační mikrofilm a teprve tento mikrofilm byl v druhém kroku převáděn do elektronické podoby. Smyslem tedy

nebylo jen zpřístupnění elektronických obrazů, ale také zajištění kopií novin na prověřeném médiu s vysokou mírou garance dlouhodobého uchování. Takovým nosičem je právě archivační mikrofilm, který byl uložen v depozitáři Národní knihovny.

V průběhu let 2005–2008 bylo tímto způsobem mikrofilmováno a následně digitalizováno celkem 23 255 stran baťovských novin vydávaných ve Zlíně od roku 1918 do roku 1945. Každá ze zúčastněných institucí, která přispěla svými originály novin, získala digitalizované soubory pro své vnitřní potřeby. Krajská knihovna navíc umístila noviny do své digitální knihovny na internet, kde zveřejňuje všechny tituly ze svého knihovního fondu, které jsou již převedeny do elektronické podoby. Má to však jedno podstatné omezení, které se bohužel týká celého baťovského souboru. Dle platné legislativy není možné zveřejnit na internetu digitalizované noviny kvůli autorskému zákonu. Noviny je proto možné prohlížet pouze na počítačích zpřístupněných veřejnosti v prostorách zúčastněných institucí.

V této době byly díky iniciativě Knihovny Františka Bartoše položeny základy úzké a postupně se rozšiřující spolupráce mezi zlínskými paměťovými institucemi. Tři významné zlínské kulturní instituce (Krajská knihovna Františka Bartoše, Muzeum jihovýchodní Moravy a Krajská galerie) mají v tomto směru k sobě velmi blízko zcela přirozeně díky společnému zřizovateli, kterým je Zlínský kraj. Od roku 2013 se navíc přestěhovaly do společného komplexu dvou renovovaných továrních budov někdejšího zlínského

obuvnického areálu a tak si skutečně vidí přímo do oken.

Poněkud odlišné postavení Státního okresního archivu Zlín mezi místními pamětovými institucemi je dáno organizačním začleněním v rámci Moravského zemského archivu v Brně, který náleží k rozpočtovým složkám řízeným Ministerstvem vnitra. Jeho role je tak někde na pomezí běžných správních úřadů a institucí kulturních. Archivy ovšem mají mnoho co nabídnout nejen díky historickým dokumentům uloženým v jejich depozitářích, ale také díky svým často bohatým specializovaným knihovnám. Moravský zemský archiv v Brně, pod nějž spadá celkem patnáct okresních archivů, disponuje dohromady více než 400 000 svazky odborné literatury zaměřené na historické vědy a příbuzné obory. Jde o rozsáhlý a svým zaměřením mnohdy v příslušném regionu jedinečný knihovní korpus. Díky tomu mohl například při výše zmiňované digitalizaci baťovských periodik zlínský okresní archiv nabídnout zásadní část z celkového množství novin.

Obecným trendem knihoven je využívání sdíleného vyhledávání prostřednictvím speciálních webových rozhraní, kdy uživatel na jednom místě prověří, zda se hledaný titul nachází v některé

z knihoven sdílejících informace z katalogu. Na tomto principu vzniklo před několika lety z iniciativy Knihovny Univerzity Tomáše Bati webové rozhraní Knihovny Zlín www.knihovnyzlin.cz sdružující informace z katalogů šesti zlínských pamětových institucí.

V rámci bohaté přednáškové činnosti Krajské knihovny Františka Bartoše se v uplynulých letech vyvinul ve spolupráci s okresním archivem volný cyklus historických besed, který si postupně získal pevné místo v přednáškovém plánu knihovny. Na začátku šlo pouze o občasně zařazení historické besedy na téma atraktivní pro zlínské publikum, ale časem dostal celý cyklus název Rozumíme historii?! a ustálila se četnost přednášek na šesti během jednoho roku. Knihovna poskytuje přednáškám své zázemí jak prostorové, tak finanční, archiv se stará o získávání kvalitních přednášejících a již delší dobu jsou díky tomuto cyklu zlínskému publiku představovány výsledky soudobé historické vědy té nejvyšší úrovně.

U většiny výše zmíněných aktivit měla Krajská knihovna Františka Bartoše zásadní podíl na jejich vzniku. Díky jejím aktivitám se daří rozvíjet smysluplnou spolupráci napříč pamětovými institucemi.

Projekt „Digitalizace Archivu města Brna“

Libor Blažek

Blazek.Libor@brno.cz

Príspevek predkladá počátky, průběh a výsledky projektu Digitalizace Archivu města Brna. Vlastní projekt digitalizace byl realizován v letech 2011–2014 a týkal se ročníků sčítání obyvatel 1850–1900. V rámci udržitelnosti projektu nyní pokračuje digitalizace sčítacích ročníků 1910 a 1921.

Digitalizace v archivních institucích je obvykle využívána pro dva základní účely. Jednak je to ochrana fyzického stavu nejohroženějších archiválií, jednak také možnost lepšího zpřístupnění nejvyužívanějších dokumentů. Nejvíce jsou paradoxně fyzicky ohroženy písemnosti z doby

relativně nedávno minulé, tj. z 19. a 20. století, a to zejména kvůli nízké kvalitě papíru. Rovněž stupeň využívání je u dokumentů novověkých daleko vyšší, než u archiválií starších. Proto jsou v archivech pro studijní účely digitalizovány hlavně materiály evidenčního charakteru (matriky,

katastry, evidence obyvatel nejrůznějšího druhu apod.). Hlavním problémem při takovém zpracování větších archivních souborů jsou samozřejmě finance. Žádný archiv nemá ve svých provozních prostředcích potřebné rezervy, takže je nezbytné získávat zvláštní investiční zdroje.

Stejný problém jsme zhruba před deseti lety začali řešit i v Archivu města Brna. V té době byl již dobudován náš nový archivní areál v Černovicích a zároveň se na Magistrátu města Brna stabilizovalo pracoviště pro implementaci evropských fondů. Objevila se tedy reálná šance ucházet se o peníze ze zdrojů EU.

Jako nejvhodnější archivní soubor splňující obě základní kritéria ochrany a využívání byly vybrány dokumenty sčítání lidu pro město Brno a připojené obce z let 1850–1921. Jsou neustále využívány jako podklady k vyhledávání osobních dat dřívějších obyvatel města Brna, a to jak z hlediska úředního, tak i soukromého. Tvoří nenahraditelnou databázi rovněž z hlediska demografického a sociologického. Vesměs jsou bohužel zaznamenány na nekvalitním papíru, jehož trvanlivost se z časového hlediska blíží ke konci. Dokumenty navíc trpí častou manipulací a dochází k nevratným změnám jejich fyzické podstaty. Digitalizace těchto archiválií je tak jedinou možností, jak zachránit jedinečná data dříve, než dojde k jejich definitivnímu fyzickému zničení.

Archivní soubor všech sčítacích archů má rozsah 70 běžných metrů. Tvoří jej záznamy na celkem cca 800 000 stranách. Formáty stran jsou vesměs větší než A3, největší formát sčítacích archů je z roku 1900 o rozměrech 70 x 45 cm. Protože sčítací akce probíhaly v cca desetileté periodě, jedná se tedy o osm samostatných celků. Zatímco nejstarší archy obsahují pouze jednoduché rubriky, s postupem času se množství zapisovaných údajů zvětšuje.

Sčítání z roku 1850 uvádí jméno osoby, rok narození, povolání a pohlaví, formuláře pro akci z roku 1857 jsou ještě rozšířeny o den a měsíc narození, náboženství, rodinný stav, domovskou příslušnost a přítomnost v místě bydliště. Sčítání provedené k 1. 1. 1870 obsahuje navíc i velmi důležitou rubriku místa narození. Opět o něco podrobnější data byla získána k 31. 12. 1880. Zde je arch rozšířen o údaje týkající se obcovačích řečí, zásadních zdravotních vad a znalostí čtení a psaní. Tento rozsah je již pouze s drobnými úpravami používán i při dalších

sčítáních prováděných k 31. 12. 1890, 31. 12. 1900, 31. 12. 1910 a 16. 2. 1921. Doplnuje jej upřesnění příbuzenského či jiného poměru k majiteli bytu či přednostovi domácnosti, v roce 1910 se uvádí i vlastnictví nemovitého majetku v tuzemsku. V letech 1857–1910 zde též nalezneme záznamy o nejdůležitějších domácích zvířatech, v roce 1910 navíc i poměrně podrobné popisy domů.

Ve spolupráci s magistrátními odbory městské informatiky a implementace evropských fondů se podařilo v období od května 2011 do listopadu 2014 realizovat digitalizační projekt, na jehož provedení byla získána finanční dotace z prostředků Evropské unie, a to v rámci Integrovaného operačního programu. Celková částka byla 41,5 milionu korun, evropská dotace tvořila 85 % z této sumy.

Obsahem projektu bylo jednak pořízení potřebného hardwarového a softwarového vybavení, díky němuž by bylo možné zajistit převedení archiválií do elektronické podoby a bezpečné trvalé uložení těchto digitálních kopií, jednak vlastní digitalizace sčítacích archů včetně vytěžení osobních dat a jejich zpřístupnění odborné i laické veřejnosti prostřednictvím webového rozhraní <http://digiarchiv.brno.cz/>.

Podle schváleného harmonogramu bylo takto zpracováno, vytěženo a zpřístupněno celkem cca 400 000 stran sčítacích archů a rejstříků z let 1850–1900, což činí 50 % uvedeného archivního souboru. Převážná část digitalizačních a vytěžovacích prací byla prováděna dodavatelskou formou. V rámci udržitelnosti projektu nyní Archiv města Brna pokračuje vlastními silami v digitalizaci a vytěžování dosud nezpracovaných ročníků sčítání 1910 a 1921. Podaří-li se v budoucnu získat další evropské prostředky, mohli bychom takto zpracovat i další velmi využívané fondy obsahující evidenční údaje osob, například domovskou evidenci obyvatel města Brna z let 1850–1948 nebo pobytovou evidenci z let 1918–1952. Zde by však již bylo nutné počítat s omezeným internetovým zveřejňováním dokumentů, neboť obsahují i osobní data chráněná současnou legislativou.

Pozn. red.: Téma bylo jedním z příspěvků na Seminárii knihoven pamětových institucí Jihomoravského kraje dne 25. 4. 2016.

Komise knihovníků muzeí a galerií AMG ČR, sekce Jihomoravský kraj 2010-2016 a aktuality z Knihovny Moravské galerie v Brně

Judita Matějová

judita.matejova@moravska-galerie.cz

Tématem příspěvku je činnost Knihovnické komise pracující při Asociaci muzeí a galerií, informace o pravidelných každoročních seminářích Asociace a aktuálních diskusních tématech. V závěru jsou představeny novinky a aktuality z činnosti knihovny Moravské galerie v Brně.

Komise knihovníků je druhou největší odbornou komisí Asociace muzeí a galerií, ve které je činná od roku 1997. Sekce muzejních knihoven fungovala už od 50. let minulého století při tehdejší Ústřední knihovnické radě. Na základě zákona č. 53/1959 Sb. byla vyhlášena samostatná síť muzejních knihoven a ústřední knihovnou této sítě se stala Knihovna Národního muzea v Praze. V roce 1976 byla při Ústředním muzeologickém kabinetu založena oborová komise knihoven muzeí a galerií, její

činnost po roce 1990 garantovala Knihovna Národního muzea v Praze.

V současné době má komise 124 zapsaných členů z 67 institucí. Předsedkyní komise je PhDr. Štěpánka Běhalová, Ph.D. z Muzea Jindřichohradecka. Komise pracuje na regionální bázi a do výboru komise jsou na Valné hromadě voleni předseda, místopředseda, tajemník a zástupci jednotlivých regionů podle současného územního uspořádání krajů. Vedení komise je voleno na tříleté období.

Interiér Knihovny Moravské galerie v Brně

Letos se bude Valná hromada konat v září na 40. ročníku semináře muzejních a galerijních knihovníků v Hradci Králové. Podrobnější informace a materiály komise jsou uvedeny na stránkách *Asociace muzeí a galerií ČR*.

K hlavním úkolům Knihovnické komise patří posilovat postavení muzejních knihoven uvnitř vlastních institucí, upevňovat postavení muzejních knihoven mezi ostatními veřejnými knihovnami, poskytovat etické i odborné záze-
mí knihovníkům muzeí a galerií, pořádat odborné semináře pro knihovníky muzeí a galerií, aktivně se podílet na naplňování Koncepce rozvoje knihoven, podporovat odbornou činnost muzejních knihoven, spolupracovat s paměťovými institucemi, spolupracovat s Ústřední knihovnickou radou, se Svazem knihovníků a informačních pracovníků, Sdružením knihoven České republiky a samostatným oddělením literatury a knihoven na MK ČR.¹

Jednou ze zásadních činností je pořádání každoročních odborných seminářů. Minulý ročník se konal v Moravské galerii Brně v prostorách Místodržitelského paláce. Celkem se ho zúčastnilo 98 knihovníků z celé České republiky za přítomnosti oficiálních hostů z Ministerstva kultury a Národní knihovny.

Cílem a posláním seminářů jsou pravidelná setkání muzejních knihovníků. Program je zaměřen na odbornou knihovnickou problematiku jako katalogizace a změny v pravidlech, otázky legislativy, knihovnická koncepte, aktuální informace z oblasti vývoje knihovnických systémů. K často diskutovaným tématům dále patří muzejní sbírkové předměty v knihovnách, staré tisky, pozůstalostní knihovny významných osobností, restaurování a ochrana knihovních fondů. Nedílnou součástí seminářů jsou i odborné exkurze s komentovaným výkladem v místních kulturních a památkových objektech.

Letos se bude konat další ročník semináře a to výroční čtyřicátý. Organizace se ujalo spolu s komisí Muzeum východních Čech v Hradci

Králové. Na tomto semináři kromě odborného programu věnovanému tradičně aktuální knihovnické problematice proběhne akce se zaměřením na čtyřicáté výročí mj. muzejní happening a vzpomínky na kolegy a osobnosti knihovnické komise.

Další významnou aktivitou komise je organizace odborných školení, především v oblasti katalogizace fondů a spolupráce se Souborným katalogem.

Knihovnická komise pracuje na regionální bázi a každý kraj má svého zástupce ve výboru Knihovnické komise.

Jihomoravská komise je tvořena členy z knihoven těchto muzeí: Muzeum Blanenska, Muzeum Boskovicka, Moravské zemské muzeum v Brně, Moravská galerie v Brně, Muzeum města Brna, Technické muzeum v Brně, Masarykovo muzeum Hodonín, Vlastivědné muzeum Kyjov, Regionální muzeum Mikulov, Muzeum Brněnska, Muzeum Slavkov a Jihomoravské muzeum ve Znojme. Zástupce za Jihomoravský kraj ve výboru komise je PhDr. Judita Matějová z Knihovny Moravské galerie v Brně, která dočasně ve funkci nahradila Mgr. Jiřího Davida z Muzea Brněnska.

Jihomoravští členové Knihovnické komise se pravidelně setkávají dvakrát do roka v některém muzeu v rámci kraje, nebo také společně s kolegy ze Zlínského kraje. Na těchto setkáních získávají informace o dění ve výboru komise a o aktualitách v oboru. Probírají se rovněž i konkrétní problémy jednotlivých muzejních knihoven – např. nedostatečné profesionální obsazení knihovnických pozic v rámci muzeí, nebo nízké pracovní úvazky knihovníků. Na posledním setkání, které proběhlo v dubnu t. r. v Moravské galerii v Brně, kolegové z Jihomoravského a Zlínského kraje diskutovali o digitalizaci a uplatňování nových RDA pravidel v katalogizaci.

Aktuality z knihovny Moravské galerie v Brně

V tomto roce knihovna získala dotace v programech VISK Ministerstva kultury. Díky dotaci z VISK5 Retrokon budeme pokračovat

1 BĚHALOVÁ, Štěpánka. Knihovny muzeí a galerií. Duha [online]. 2013, roč. 27, č. 2 [cit. 2016-05-23]. Dostupný z [www:http://duha.mzk.cz/clanky/knihovny-muzei-galerii](http://duha.mzk.cz/clanky/knihovny-muzei-galerii). ISSN 1804-4255

v retrokatalogizaci výstavních katalogů. Retrokatalogizační práce jsme zahájili v roce 2007 a v nejbližších letech budeme mít celý knihovni fond zpracovaný a zpřístupněný na internetu. V podprogramu VISK 7 Kramerius jsme získali prostředky na digitalizaci umělecké revue Veraikon.

Další letošní prioritní úkol představuje postavení knihovny bývalé Obrazárny Moravského zemského muzea, která se v roce 1961 v důsledku sloučení s Uměleckoprůmyslovým muzeem stala součástí nově vzniklé Moravské galerie. Příruční knihovna obsahuje na 20 000 svazků knih, časopisů, výstavních katalogů a byla po zrušení depozitáře na Vlhké

uložena v provizorních prostorech. V současné době je pro ni vyčleněný vhodný depozitář v Místodržitelském paláci.

Kromě standardních knihovnických činností se budeme podílet na přípravě doprovodné výstavy Studovna v rámci mezinárodního Bienále Brno a na podzim počítáme s uspořádáním reprízy výstavy Nejkrásnější české knihy 2015.

Od září chystáme rozšíření otevírací doby knihovny v dopoledních hodinách, abychom vyhověli požadavkům našich čtenářů.

Pozn. red.: Téma bylo jedním z příspěvků na Seminári knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje dne 25. 4. 2016.

Druhých deset let (1997 – 2006)

Čtvrtletník *DUHA* ve své druhé dekádě pokračoval v úspěšné literární a knihovnické cestě.

Spisovatelé přispívali do rubriky *Fejeton* a za sebe to vyjádřil v 11. ročníku Jan Trefulka: *Do novin bych se neodvážil, ale do časopisu, jehož čtenáři si vybrali životní dráhu, na které je zcela určitě nečeká tučné bankovní konto, si snad mohu dovolit na sklonku roku napsat fejeton o umění.* Jeho úvahy o umění a politice ovšem provokovaly k zamyšlení a byly svými postřehy aktuální. Po Janu Trefulkovi byli autory fejetonů vždy po čtyřech číslech celého ročníku Zdeněk Rotrekl, který v nich zavzpomínal na knihkupce, nakladatele a bibliofily, Ludvík Kundera obdivoval antologie nebo slovníky a popsal, jak si vytvářel vlastní knihovny, Jaroslav Novák spojil své vyprávění s brněnským nakladatelstvím Blok, Martin Pluháček-Reiner se vrátil k době, kdy si z Moravské zemské knihovny půjčoval literaturu na indexu, a připomněl, jak Vítězslav Nezval hájil svá autorská práva, Ludvík Štěpán humorně vystihl, jak se píše poezie, próza, literatura pro děti a mládež

a jak se na literaturu nahlíží, Květa Legátová ze své nepřeberné sbírky povídek přispěla ukázkami vytríbenosti češtiny, Zeno Kaprál ukázal, že do každodennosti z literárního života je možné se zamýšlet s potřebným nadhledem, Ludvík Vaculík umožnil čtenářům nahlédnout do schůzí Obce spisovatelů nebo výboru Společnosti pro Literární noviny a proč došlo k protestnímu odchodu části jejích redaktorů, Antonín Bajaja spojil své vyprávění se Zlínskem a s pocity literárního autora na knižních veletrzích u nás i v zahraničí.

Na spisovatele a literární vědce byly převážně zaměřeny i *Rozhovory o knihách*. Ivo Pospíšil vyzpovídal z dojmů slavisty Reinharda Iblera z Řezna a Tadeusze Klimowicze z Wrocławu, redaktora Lidové demokracie v Brně Tomáše Mazáče nebo knižního grafika Jiřího Šindlera. S organizátorkou výstav umělecké knižní vazby Anežkou Fialovou a některými uměleckými knihaři připravil

rozhovory Tomáš Mazáč, podobné tematické zaměření na dětskou literaturu a její budoucnost měly rozhovory, které vedl František Šalé ve 13. ročníku. Spisovatel Jaroslav Blažke přinesl rozhovory se svými kolegy – Antonínem Přídalem, Marií Vaculíkovou, Františkem Schildbergerem, Jiřím Kratochvilem a americkým Jerryem Manderem. Ludmila Klukanová přiblížila Vysočinu v rozhovoru se spisovatelem Radovanem Zejdou a organizátorkou havlíkobrodského knižního veletrhu Markétou Hejkalovou. Podobně Radovan Zejda zůstal na Vysočině, když seznámil v rozhovorech s tišnovským nakladatelem Miroslavem Klepáčkem a třebičským ilustrátorem Josefem Kremláčkem. Spisovatel Karel Blažek dovolil nahlédnout do atmosféry brněnské sauny umělců, mezi jejímiž účastníky byli např. Ludvík Kundera, Dušan Šlosar, Miloš Štědroň, Ivan Štrouf a další pánové. Knihovník Oldřich Fiala zůstal v Přerově v rozhovorech s básníkem Jaroslavem Mazáčem, výtvarníkem Ljubomírem Burianem a dramaturgem ochotnického divadla Ivo Kolaříkem.

Základ každého čísla časopisu tvoří ovšem rubrika *Studie a články*. Redakce DUHY se snažila dát v ní prostor i literatuře. Již 11. ročník přinesl práce Jiřího Heka a Radovana Zejdy o katolické literatuře ve 20. století. Ve 12. ročníku Milan Kopecký psal o Janu Blahoslavovi, Jiří Hek o brněnském nakladatelství Atlantis z roku 1928 a Radoslav Zejda o nakladatelství Josefa Floriana ve Staré Říši. Ve 13. a 14. ročníku charakterizovali Jiří Poláček a Jaroslav Provazník současnou literaturu pro děti a mládež, Ludvík E. Václavěk zhodnotil německý psanou literaturu na Moravě v letech 1860–1945, Tomáš Kubíček posoudil katolickou literaturu od konce 19. století a Blahoslav Dokoupil přispěl studií o ohlasech války v moravské poezii a próze po roce 1945. V 16. ročníku poprvé přispěla autorská dvojice Bronislava Gabrielová a Bohumil Marčák příspěvkem o české karikatuře v brněnských časopisech 60. let 20. století, v dalších ročnících najdeme jejich studie o časopisu Kurýr, přílohách Lidových novin nebo redakční činnosti Olega Suse. 17. ročník přinesl studie Tomáše Kubíčka, Marty Peterové, Václava Maidla a Ingeborg Fialové-Fürstové o německé literatuře v českém prostředí.

Každé číslo mělo také pravidelnou rubriku *Literární medailóněk*. Mnohdy neslo jen

o připomenutí známých skutečností, ale o krátkou studii s novými poznatky. Zejména se to týkalo příspěvků k novodobým literárním dějinám od Blahoslava Dokoupila (o Ivanu Binarovi, Ivanu Křížovi, Bohumilu Hrabalovi), Jiřího Heka (o Jiřím Suchém), Jiřího Kratochvila (o Janu Trefulkoví), Tomáše Kubíčka (o Ludvíku Kunderovi, Janu Zahradníčkovi), Ludvíka Kundery (o Jiřím Hekovi), Petra Lyčky (o Ludvíku Aškenazym), Jiřího Munzara (o Liboru Štukavcovi), Ivo Pospíšila (o Ludvíku Štěpánovi), Michala Přibáně (o Jaroslavu Hutkovi, Miloši Macourkovi), Jiřího Rambouska (o Aleně Hájkové, Vladimíru Stupkovi), Zdeňka Rotrekla (o Ivanu Blatném), Jiřího Sedláka (o Miroslavu Skálovi), Ladislava Soldána (o Robertu Konečném, Olegu Susovi), Richarda Svobody (o Oldřichu Mikuláškoví), Libora Vodičky (o Ivě Bittové, Arnoštu Goldflamovi, Františku Pavlíčkovi), Vítě Závodského (o Věře Hofmanové, Dušanu Jeřábkoví, Zdeňku Kožmínovi). Podobně z historie si zaslouží zmínku práce Zdeňka Fišera (o Františku Bartošovi, Františku Cyrilu Kampelíkovi), Pavla Portla (o Bedřichu Beneši Buchlovanu), Ondřeje Sládka (o Jakubu Demlovi), Ludvíka E. Václavka (o Ferdinandu von Saar), Věry Vařejkové (o Ondřeji Sekorovi), Libora Vodičky (o Závěši Kalandrovi).

Po studiích následovala pravidelná rubrika *Literární medailóněk*, věnovaná vždy osobnosti literatury nebo literární kritiky, když výklad doplňovala ukázka z díla, uváděná na druhé straně obálky. S novou literaturou seznamovala také pravidelná rubrika *Moravští autoři připravují*, která vznikla z podnětu spisovatelů a přinášela ukázky z tvorby básníků a prozaiků, jak ji připravovaly do tisku jihomoravská nakladatelství. V každém čísle byla rubrika *Recenze*, která ponejvíce hodnotila novou literární tvorbu, ale i knihovnické publikace.

Časopis DUHA je ovšem určen především pro knihovníky a to se projevilo jak ve studiích a člancích, tak i v dalších rubrikách. Knihovnictví procházelo na přelomu století změnami spojenými s transformací veřejné správy, prosazováním internetu a automatizace do zpracování knihovních fondů i výpůjčního procesu. O tom najdeme doklady snad v každém čísle, významnější byla však taková čísla, která přinášela příspěvky z jednání tematicky zaměřených konferencí. Již v roce 1997 to byl seminář ve Vyškově, uspořádaný ke

100. výročí založení tamní první veřejné knihovny. Obecně poznatky ke směřování knihoven vyslovil na něm Vojtěch Balík nebo Miroslava Matoušová a zachytilo je první číslo druhé dekadý časopisu. Již ve druhém čísle najdeme články o souborných katalozích ústředních i brněnských, třetí číslo přineslo řadu článků o vztahu knihoven k handicapovaným čtenářům.

12. ročník měl ve studiích dvě tematická čísla, o automatizaci knihoven Masarykovy univerzity a o lékařských knihovnách v kraji. V Brně se v červnu 1999 uskutečnila dílna věnovaná práci s knihou s dětskými čtenáři a její lektorky to vyjádřily příspěvky ve 3. čísle tohoto ročníku. Také management v knihovnách se poprvé objevil v DUZE v roce 2000. Napřesrok šlo pak již o informační výchovu uživatelů elektronicky. Podobně v roce 2003 se knihovnická veřejnost seznamuje s regionálními funkcemi veřejných knihoven, jak vyplynuly z vládního usnesení, a z nich vyplývajícím úkolům se autorky z krajské i pověřených knihoven vracely v dalších číslech. Tematické číslo o knihovnách paměťových institucí Jihomoravského kraje najdeme v 19. ročníku. Nadčasové se nám dnes může jevit druhé číslo 20. ročníku, zaměřené na roli knihoven v integraci imigrantů.

Pro Moravskou zemskou knihovnu se stal mezníkem rok 2001, když 29. března byla v Brně otevřena novostavba první moderní knihovny v XXI. století. V souvislosti se slavnostním zahájením provozu v nové budově byla uspořádána mezinárodní konference, v níž své vize o blízké budoucnosti knihoven přednesli Jiří Cejpek, Rudolf Vlasák, Adolf Knoll, Artur Jazdon a Dušan Katusčák. Jejich odborné příspěvky najdeme ve 2. čísle tohoto ročníku,

stejně jako rozhovory s těmi, kdo se na stavbě podíleli, včetně humorné pojatého fejetonu od Františka Vyorálka, ředitele a. s. Investinženýrů, který na kvalitu výstavby osobně dohlížel.

Další rubriky časopisu jsou již převážně zpravo-dajské. Jsou to *Konference, akce*, přinášející zprávy s hodnocením o nových aktivitách, seminářích či konferencích a to nejen z Jihomoravského kraje. Podobně rubrika *Z činnosti organizací* uváděla zprávy z činnosti organizací knižní kultury, které si svým významem zasloužily zveřejnění.

V práci výkonné redaktorky časopisu pokračovala Stanislava Bílková a to až do roku 2005, kdy dosáhla na důchodový věk a dosavadní denní dojíždění do Brna z Velkého Meziříčí bylo pro ni důvodem k rozvázání pracovního poměru. Nástupkyní v této práci pro poslední rok druhé dekadý časopisu se stala její kolegyně z metodického oddělení knihovny Helena Kabátová. Knihovna měla dostatečně vybavenou vlastní ofsetovou tiskárnu včetně knihařství a časopis tak vycházel z vlastní dílny. Až poslední ročník nabyl jiné podoby obálkou, rozdělení rubrik a jejich grafické značky zůstávaly tradiční jako od prvního ročníku. Náklad časopisu byl zpravidla tisíc výtisků a zájemcům se posílal bezplatně.

Obsah časopisu byl zaměřen na články a informace určené jak pro knihovníky, tak šlo redakci o záměrné spojení se sledováním toho, co nového se dělo v literatuře. Cílem bylo představit aktuální problematiku celé škále pracovníků v knižní kultuře a díky úzké spolupráci zejména se spisovateli rozšířit jejich profesní zájem o beletristické příspěvky.

Jaromír Kubíček

kubicek.jaromir@gmail.com

21 Bude vás zajímat, že...

... Virtuální národní fonotéka slaví. Národní fonotéka získala Cenu Infora 2016, udělovanou za nejvýznamnější a nejlepší český produkt spojený s elektronickými informačními zdroji. Co tomu předcházelo? Intenzivní práce Pracovní skupiny pro ochranu, digitalizaci a zpřístupňování různých dokumentů z ČR. Iniciátor Moravská zemská knihovna také získala ke spolupráci další subjekty. Snahou bylo vytvoření Virtuální národ-

ní fonotéky jako souborné databáze o existenci, lokaci, stavu a zpřístupnění všech zvukových dokumentů nejen v paměťových institucích ČR. Viz: Žabička, Petr, Filip, Šír. Virtuální národní fonotéka jako projekt Moravské zemské knihovny v Brně. Duha (online), 2014, roč. 28, č.3. Dostupné na [www: duha.mzk.cz/clanky/virtualni-narodni-fonoteka-jako-projekt-moravske-zemske-knihovny-v-brne](http://www.duha.mzk.cz/clanky/virtualni-narodni-fonoteka-jako-projekt-moravske-zemske-knihovny-v-brne), <http://projekt.narodnifonoteka.cz>

V roce 1916 vydal pražský nakladatel František Borový básnickou sbírku Jiřího Mahena nazvanou *Duha*. Měla podtitul „cyklus veršů“ a graficky ji upravil Vratislav Hugo Brunner. Po sedmdesáti letech byl podle ní pojmenován časopis, vydávaný od března roku 1987 Státní vědeckou knihovnou v Brně a přinášející „informace o knihách a knihovnách z Jihomoravského kraje“.

V básnické tvorbě Jiřího Mahena (1882–1939) sbírce *Duha* předcházely *Plamínky* (1907), po nichž následovaly *Balady* (1908), soubor villonských balad pochvalně přijatý Jaroslavem Vrchlickým či F. X. Šaldou. Poté Mahen vydal zmíněnou *Duhu* a sbírku *Tiché srdce* (1917). V meziválečných letech k těmto svazkům přidal básnické skladby *Scirocco* (1923) a *Požár Tater* (1934), jakož i *Rozloučení s jihem* (1934), ohlednutí za milovanými balkánskými končinami.

Sbírka *Duha* je rozdělena do sedmi oddílů, přičemž každý z nich obsahuje sedm básní: výjimku tvoří pátý oddíl, v němž jich je pouze šest, neboť sedmá báseň neprošla cenzurou. Mnohé z těchto osmačtyřiceti básní byly původně otištěny v Lidových novinách. Každý oddíl je uveden mottem, je-
jichž souhrn vytváří spojitý celek.

První motto reflektuje „čas pustý, zamžený“, kdy život je „kdesi ve tmách ztracený“. V druhém mottu se v těch tmách „přece něco hnulo“, v dalším přibývá kladu a ve čtvrtém mottu

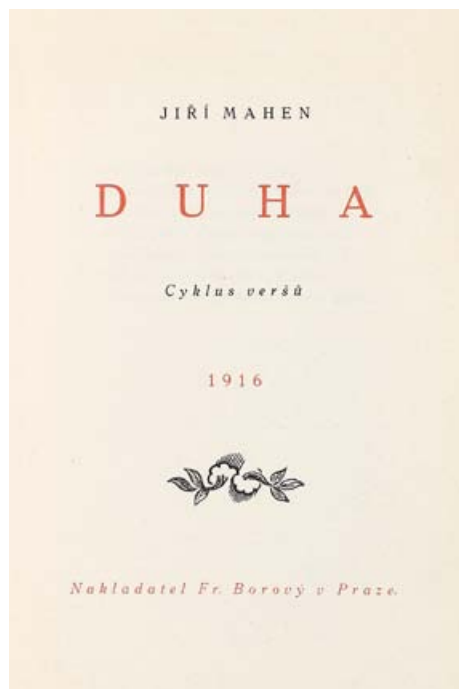
je už „plno rašení a vzruchu“, takže i naděje „rozkvést musí“. V pátém předznamenání jsou „blahoslavena všechna srdce smělá“. Ve verších předposledního motta chce básník „všemu rozumět“, kdežto motto sedmé začíná tímto dvojverším: „Div divoucí – my na vrcholu stáli

/ v krvavém poli duhy sedmi krás.“ Jinde se duha ve sbírce nevy-skytuje, lze však uvažovat též o symbolice jejích sedmi barev.

Všechna motta totiž dále spojují právě motivy barev. V prvním je „přítmi fialové“, v druhém jsou „indychová těžká mračna“, ve třetím se objevuje „barva chrp“ a ve čtvrtém „louky zelení zas hrají“. Ve verších pátého motta „ostrou žlutí zahořelo nebe“, v šestém „každý předmět“ září jako by zlatem a v posledním mottu šedý den „stříbrem dole zvoní“.

Básně v prvním oddílu *Duhy* mají dosti pochmurné ladění. Platí to o básních *Melancholie*, *Kain nad pouští*, *Za mrtvou* či *Neplodná země* a také o *Rozhodném okamžiku*, zakončeném tímto veršem: „Vším život byl by, a přec ničím není!“ Mahen zde

promítá své pocity, v básni *Má loď* se dokonce objevuje „muž tajemný“ s jeho rysy. Rovněž druhému oddílu vévodí deprese, zoufalství, pesimismus a beznaděj (*Zimní vyhlídka*, *Teskný večer*, *Zoufalá modlitba*, *Noční setkání*). Objevují se tu motivy samoty, jako je tomu třeba v *Opuštěném milém* nebo v *Bouři nad lesy*.

Ve třetím sedmeru básní významově domínuje Rodný kraj, jehož úvodní verše jsou ironickou parafrází úvodu Čechovy skladby *Ve stínu lípy* (1880). Báseň *Z nemocnice* je reflexí bolestmi deprimovaného člověka, v *Májovém večeru* figuruje štěstí „pohrbené zaživa“, kdežto v *Žárlivé písni* je básník „ubitý rozmarem“ své milé. V básni *Modří ptáci* hor se chce rozletět za svými touhami, v *Bohémské krčmě* zas kritizuje pijácké marnění času.

Ze čtvrtého bloku čtenáře zaujme báseň *Rád byl bych*, představující jakési Mahenovo krédo: „Rád byl bych člověkem, jenž silou mnoho platí, / rád byl bych prorokem, jenž těžké rány hojí...“ Další básně mají milostnou tematiku (*Jediný strach*, *Bláznivý milý*),

avšak s tragickým zabarvením, jímž se vyznačuje i báseň *Chlapec a delfín*. *Veselá balada* je rozmarnou hrou s motivy oživlých mrtvých, v básni *Můj sen* jde o naplnění života.

V pátém oddílu lze najít optimistické podoblasti o budoucnosti národa (*Vidění Izaiáše proroka*), reakci na válečnou dobu (*Červencové odpoledne*, *Zapomenutý hrdina*) a drama pětice dobyvatelů jižního pólu (*Hrdinové jižní točny*). Protagonistou básně *Návrat* je námořník Ben, kdežto Červen představuje ódu na šestý měsíc.

Předposlední blok opět manifestuje postupnou proměnu básníkovy vnitřního světa. Báseň *Rozmarný večer* je reminiscencí byvších lásek, *Moje vlajka* symbolizuje příval životní energie. Nechybí tu ani láska (*Štěstí*) či přírodní motivy (*Veselá modlitba Lasička*), ale ani společenská kritika (*Všemi cestami*). Pozoruhodná báseň *Mlýn pod vrchem* je promluvou Martina Vávry k vnukům, datovanou rokem 1810.

V závěrečném oddílu už převládají pozitivní motivy a vědomí krásy života. Několik básní spojuje tematika lásky (*Rozhodnutí*, *Zlatý most*, *Hlas života*), která se objevuje i v *Hafizově hospodě*. Poslední báseň *Stráž života* má ráz bilančního monologu, přičemž onu stráž lze chápat jako metaforu života.

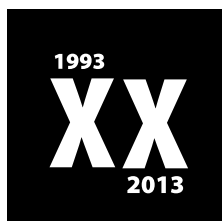
V dobové kritice *Duha* vzbudila poměrně velký ohlas. Ze známých kritiků o ní psali Jindřich Vodák v *Lidových novinách* a Arne Novák v *Lumíru*. Dalšími recenzenty byli Kamil Fiala, jehož kritický soud otiskla *Moderní revue*, či František Serafinský *Procházka*, který svoji recenzi zveřejnil ve *Zvonu*. Dále vyšly posudky v časopisu *Akademie* a v *Právu lidu*, jejich autoři však svoji identitu zakryli šiframi.

Ač tito kritikové měli k Mahenově sbírce různé výhrady, celkově ji přijali kladně. Právem v ní spatřovali tvůrčí pokrok ve srovnání s autorovými předchozími sbírkami: podle vyjádření Jindřicha Vodáka „od *Balad* k *Duze* je skok“. Současný stejnojmenný časopis „o knihách a knihovnách z Moravy“ se k této sbírce může hrdě hlásit, přestože od jejího vydání uplynulo již sto let.

Jiří Poláček

polacek@ped.muni.cz

Rozhovor s doktorkou Jarmilou Okrouhlíkovou

Paní doktorko, knihovníci vás dobře znají, zejména knihovníci z knihoven pamětových institucí (muzea, galerie, archivy). Také čtenářům časopisu Duha jste známá jako přispěvatelka a spolupracovnice. Připomenu článek Koncepce rozvoje knihoven a muzejní knihovny z roku 2011 (Duha 3/2011¹) a článek Z dějin Knihovny Uměleckoprůmyslového musea z roku 2013 (Duha 2/2013, s. 5²). Tyto články byly zaměřené pouze na odborné problémy (odbornou problematiku).

Dovolte proto, abych se vás úvodem našeho rozhovoru zeptala na váš profesní život. Co vás vedlo na dráhu knihovnice a jak jste se vlastně dostala k práci ve specializované knihovně?

Po skončení jedenáctiletky v roce 1958 jsem si vybrala studium knihovnictví, protože jsem měla ráda literaturu. Tehdy se knihovnictví studovalo na Filologické fakultě University Karlovy a bylo to studium dvouoborové, studovalo se v kombinaci s českým jazykem. Během vysokoškolského studia jsem zažila několik školských reforem. Po roce studia knihovnictví byla Filologická fakulta zrušena a katedra knihovnictví přešla na Filosofickou fakultu, kde po dalším roce byla kombinace s českým jazykem zrušena a obor byl uzavřen jakousi „malou státnicí“ jen z české literatury. Protože řada spolužáků spolu se mnou, pocítovala dost těžce ztrátu druhého oboru, zažádala si o možnost studovat na Filosofické fakultě ještě jeden obor. Někteří si vybrali psychologii, dějiny hudby

a já dějiny umění, protože jsem měla též zájem o výtvarné umění. Studium dalších oborů nám bylo všem povoleno. V dalším roce byl zřízen Institut osvěty a novinářství (později přejmenovaný na Fakultu osvěty a novinářství), kam bylo také převedeno již jednooborové studium knihovnictví. V roce 1963 jsem dokončila studium knihovnictví a pokračovala „dálkově“ na oboru dějiny umění, které jsem později též zakončila státnicí. V témže roce jsem nastoupila do svého prvního, současného i posledního zaměstnání v Knihovně Uměleckoprůmyslového musea. Zde jsem mohla využít znalostí ze svého studia těchto dvou oborů. Znalost umění pro odborné pracovníky knihovny byla důležitá zvláště pro zpracovávání knihovního fondu, proto Knihovnu UPM vždy vedl umělecký historik.

Jaká byla knihovna Uměleckoprůmyslového musea v době, kdy jste do ní nastoupila? Začínala se měnit, nebo to byl setrvávací stav?

Vlastně jsem v roce 1963 nastoupila do Knihovny Národní galerie a Uměleckoprůmyslového musea, což byl oficiální název. Musím to vysvětlit. Reformy,

1 <https://duha.mzk.cz/clanky/koncepce-rozvoje-knihoven-muzejni-knihovny>
2 https://duha.mzk.cz/sites/duha.mzk.cz/files/souboryredakce/duha_1-2_2013.pdf

o kterých jsem se zmiňovala při popisu svého studia, zasáhly i instituce. A tak v roce 1959 bylo sloučeno Uměleckoprůmyslové museum s Národní galerií. Obě instituce existovaly mnoho let samostatně a každá s trochu jiným zaměřením na oblasti výtvarného umění. (Národní galerie byla založena 1796 a Uměleckoprůmyslové museum 1885.) Po sloučení se muzeum stalo jedním z oddělení galerie. Obě instituce měly vlastní knihovny, sice s podobnými fondy, ale pochopitelně s odlišným zaměřením a také odlišně využívané. Muzejní knihovna byla větší, a byla založena jako veřejná odborná knihovna a měla sloužit především pro vzdělání a výchovu nejširší veřejnosti. Galerijní knihovna sloužila především odborným pracovníkům galerie. Naštěstí nikdy nedošlo k fyzickému spojení fondů ani katalogů. Knihovny fungovaly vlastně samostatně, měly pouze jednoho vedoucího a jednotlivě se nakupovaly publikace a zpracovávaly se přírůstky. Po deseti letech v roce 1969, kdy se obě instituce opět rozdělily, oddělily se bez problémů i knihovny.

Knihovna UPM už od prvních let své existence měla velmi dobře zpracovaný knižní fond. Vedle běžného autorského katalogu knihovna budovala řadu speciálních katalogů a kartoték. Pro uživatele knihovny bylo důležité najít patřičnou literaturu k určitému tématu. Proto již od 20. let 20. století byl budován předmětový katalog, do kterého se zařazovaly i záznamy vybraných důležitých článků o výtvarném umění z časopisů a sborníků. Od 50. let 20. století byl budován též oborový katalog, který byl v 60. letech nahrazen systematickým katalogem. Výstavní katalogy, které knihovna též shromažďovala, se zpracovávaly velmi podrobně – podle výtvarníků, podle místa výstavy a podle tématu výstavy.

Knihovna UPM zůstala veřejnou knihovnou i po vydání knihovnického zákona v 50. letech, který z většiny muzejních knihoven dříve veřejných, učinil knihovny pouze interní. Zpočátku své existence Knihovna UPM umožňovala studium a kopírování významných řemeslných uměleckých děl minulosti zobrazených v řadě publikací. V době mého nástupu už tato funkce knihovny nebyla tak důležitá, místo toho se stále více uplatňovala snadnost vyhledání odborné literatury k určitému tématu a zájemcům byl k dispozici také poměrně velký fond domácí i zahraniční literatury. Pracovníci knihovny odpovídali na dotazy čtenářů a vypracovávali různé

bibliografie a rešerše. Knihovna UPM jako jedna z mála, měla také možnost objednávat zahraniční literaturu, byť jen omezeně. Řada zahraničních publikací se získávala výměnou za vlastní publikace muzea.

Po svém nástupu do „spojených knihoven“ jsem pracovala především v knihovně muzejní a zabývala jsem se věcným zpracováním knih a výběrově časopiseckých článků a článků ve sbornících. Současně jsem působila jako jakýsi „odborný či metodický“ pověřenec pro galerijní knihovnu. Během svého zaměstnání v knihovně jsem přebudovala jmenný katalog knihovny vedený ještě podle pruské instrukce na katalog vedený podle tehdejších současných jmenných pravidel katalogizace. Založila jsem systematický katalog budovaný podle MDT, jmenný katalog autorů časopiseckých článků, zažila jsem osamostatnění Uměleckoprůmyslového muzea v roce 1969 a velkou rekonstrukci skladu pro získání dalšího místa pro nové přírůstky a tím i stěhování knih na začátku 70. let. Dalšího stěhování knihovny jsem se zúčastnila v roce 2002 při zpevnování stavby muzea pro porušenou statiku. Poslední stěhování celé knihovny proběhlo koncem roku 2014, kdy muzeum přikročilo ke generální opravě celé budovy. Čekáme, že už v příštím roce budeme celý knihovní fond stěhovat zpět do původních a zrekonstruovaných prostor.

Jak se Knihovna Uměleckoprůmyslového muzea změnila po roce 1995? Jaký vliv na změny v organizaci i ve službách měly změny ve společnosti přinášející mimo jiné i nové technologie?

Po roce 1989 se začaly otevírat široké možnosti pro rozvoj celé společnosti, a tedy i muzeí a knihoven. Těchto nových možností jsem se snažila využívat pro další rozvoj knihovny, když jsem se v roce 1991 stala její ředitelkou. O dva roky později jsme získali do knihovny první počítač a záznamy knih a časopiseckých článků začaly být ukládány do elektronické databáze TINLIB. Díky grantové podpoře VISK byla v roce 1997 zřízena lokální počítačová síť, která byla za dva roky připojena k internetu. Knihovna UPM byla první muzejní knihovna, která zpřístupnila touto cestou veřejnosti své webové stránky i katalog. Tohoto úkolu se ujala tehdejší pracovnice knihovny dr. Květa Hartmanová.

Podpora z programu VISK5 rovněž Knihovně UPM umožnila úplnou rekatalogizaci celého knižního fondu s knihou v ruce. Nové záznamy obsahují plné znaky MDT a věcné výrazy tezauru. Ze stejného zdroje, tentokrát z programu VISK7 byla provedena digitalizace významných českých architektonických časopisů první republiky. Bohužel s jejich zpřístupňováním prostřednictvím programu Kramerius, jsou stále potíže. Přes omezené finanční prostředky se Knihovně UPM podařilo rovněž za podpory z programu VISK3 přejít na modernější knihovnický program Kp-Win.

Řekla bych ale, že s novými technologiemi se základní služby knihovny oproti minulým letům příliš nezměnily, jen ke zpřístupnění zajímavých fondů knihovny se užívají modernější prostředky. Knihovna stále půjčuje prezenčně a když poskytuje MVS, ukládá žádající knihovně, aby též půjčovala publikace pouze do studovny. Pracovníci knihovny nadále vypracovávají rešerše a zodpovídají dotazy čtenářů. Jen je posílají e-mailem, ne poštou nebo telefonem, případně přes službu „Ptejte se knihovny“, provozovanou NK. Knihovna přes VPK může posílat kopie článků, ale pro ustanovení autorského zákona a též pro cenu této služby, dávají čtenáři přednost klasickým papírovým kopiím.

V současné době probíhá generální oprava muzejní budovy a všichni pracovníci se přestěhovali a pracují v náhradních prostorách. Knihovna sice svou činnost nepřerušila, nadále poskytuje běžné služby v provizorní studovně, ale protože musela svůj fond převézt do skladů mimo Prahu, musejí čtenáři na objednané knihy a časopisy čekat, než se přivezou. Dalším důvodem pro zrušení možnosti přístupu do odborných databází, jsou i omezené finanční možnosti jejich nákupu.

Kdy vznikla Asociace muzeí a galerií a co vás vedlo k založení, iniciování práce Komise knihovníků muzeí a galerií při AMG ČR? Setkala se tato myšlenka hned s podporou?

Musím Vás poopravit. Neiniciovala jsem založení komise knihovníků při AMG ČR. Byla jsem její třetí předsedkyní v letech 2001–2013. Zúčastnila jsem se téměř všech seminářů a pracovala jsem ve výboru komise. Ale Komise knihovníků vznikla dávno před založením Asociace muzeí a galerií

ČR. A historie pořádání seminářů spadá do začátku 70. let minulého století, kdy vyvstala naléhavá potřeba vzájemných kontaktů muzejních knihovníků a řešení společných problémů. V roce 1973 byla z iniciativy knihovny Národního muzea ustavena oborová komise knihovníků při tehdejší Ústředním muzeologickém kabinetu Národního muzea. Při něm byly již dříve ustaveny jiné odborné muzejní komise. Členy komise byly zprvu větší muzejní knihovny zastupované svými vedoucími pracovníky. Předsedou oborové komise se stal tehdejší ředitel Knihovny Národního muzea, Dr. Jaroslav Vrchotka. Hned zpočátku si výbor Komise vytýčil hlavní úkoly své práce. Nejdůležitějším bodem byla vzájemná informovanost muzejních knihovníků, proto byla každoročně pořádána vzájemná setkání na seminářích, které se věnovaly specifickým problémům muzejních knihoven. Komise též vydala adresář muzejních knihoven a základní knihovnickou příručku pro knihovny muzeí a galerií. V roce 1991 muzeologický kabinet zanikl a komise se ocitla bez legislativního ukotvení. Existenci komise zachránila Knihovna Národního muzea v čele s její ředitelkou, dr. Helgou Turkovou, která se stala po odchodu dr. J. Vrchotky do důchodu předsedkyní komise. Dr. Turková si byla velmi dobře vědoma toho, jak důležitou roli hraje komise pro muzejní knihovníky a snažila se její činnost udržet a tak navrhla, aby komise knihovníků pracovala při Knihovně Národního muzea.

Přesto členové komise cítili, že by bylo dobré zaštitit poměrně nejistou existenci komise připojením se ke státem uznanému spolku či sdružení, které by umožnilo její odbornou činnost dále rozvíjet. Nabízela se možnost připojit se k obnovenému SKIPu nebo k nově založené Asociaci muzeí a galerií ČR. Poměrně dost dlouho se obě možnosti zvažovaly, až se v roce 1997 komise přidala k Asociaci. Toto rozhodnutí se setkala s většinovou podporou členů komise.

Komise knihovníků spolupracuje úzce i s dalšími muzejními a knihovnickými organizacemi. Větší muzejní knihovny jsou členy SDRUK. Ovšem nejužší spolupráce je se SKIP, předseda komise se pravidelně jako host zúčastňuje zasedání výboru a pak informuje o dění v této „sesterské“ organizaci na schůzkách či valné hromadě.

Zastavila bych se u webových stránek Uměleckoprůmyslového muzea, jeho Knihovny a vytvoření samostatné rubriky Muzejním knihovnám. Sama ze své praxe metodicky vím, že jsem z této webové rubriky velmi často čerpala řadu důležitých informací pro vlastní práci.

Rubrika „Muzejním knihovnám“ na webových stránkách Knihovny Uměleckoprůmyslového muzea už patří minulosti. Dobře sloužila v době, kdy komise knihovníků nebyla členem Asociace, tj. v devadesátých letech 20. století. Protože jsem v té době byla členkou výboru a později i předsedkyní komise, tak se přímo nabízelo, aby již fungující stránky Knihovny UPM posloužily k informování muzejních knihovníků. Jak se na začátku století stále zdokonalovaly stránky Asociace, začala na ně komise souběžně umisťovat i informace o činnosti komise, až konečně od roku 2011 jsou veškeré informace o muzejních knihovnách k nalezení na stránkách Asociace (<http://www.cz-museums.cz>). Pod „Orgány AMG“ lze najít v rubrice „Komise“ i knihovnickou komisi, kde jsou uvedeny její hlavní programové činnosti. Dále je tam uveden např. jednací řád komise, adresář muzejních knihoven, informace o aktivitách komise, publikační činnost členů komise, příspěvky ze seminářů včetně fotogalerie.

Komise s může pochlubit řadou velmi zásadních aktivit, které ovlivňují odbornou práci knihoven muzeí a galerií. Jsou to každoroční celostátní semináře, v roce 2016 proběhne již 40. ročník, a také objemově, množstvím zpracovaných dat skvělá oborová brána umění a architektury (ART).

O činnosti komise jsem se dostatečně zmiňovala už výše. Tak se spíše stručněji zmíním o Jednotné oborové bráně ART.

Rozvíjející se spolupráci knihoven dokazuje skutečnost, že knihovny s podobnými fondy zaměřenými na výtvarné umění, jakmile jim to technické vybavení umožnilo, začaly z podnětu Knihovny UPM společně budovat virtuální uměleckou knihovnu, která se časem změnila v projekt Jednotné oborové brány ART, jehož garantem a koordinátorem byla také Knihovna UPM. Projekt je

rovněž podporován z programu VISK. Jednotná brána ART je přístupná z adresy artlib.eu. Je třeba zdůraznit, že vytváření této databáze bylo iniciováno „zdola“, totiž iniciativou knihoven s podobnými fondy v celé republice. Nyní je v bráně ART zapojeno 9 knihoven, nejsou to jen knihovny muzejní a galerijní, dvě knihovny jsou vysokoškolské. Plánovaly se připojit i další knihovny. Budování a provozování Oborové brány ART bylo až doposud podporováno z programu VISK8. V současné době, kdy byly všechny dotace z VISK zkráceny na polovinu, je i existence této brány, závisející na této podpoře, dosti ohrožena. Navíc tu existuje projekt Jednotné brány knihoven, který však klade tak vysoké finanční nároky na knihovny, které by se chtěly zapojit, že pro muzejní knihovny je jejich zapojení téměř vyloučené.

Na úvod našeho rozhovoru jsem připomínala váš článek Koncepce rozvoje knihoven a muzejní knihovny. V současné době začínáme plnit úkoly vyplývající z Koncepce rozvoje knihoven ČR 2016 – 2020. Mohla byste zhodnotit postavení knihoven specializovaných institucí v této koncepci? Co jim přináší?

Nejstručněji Vám odpovím na tuto poslední otázku. K návrhu Koncepce na léta 2016-2020 se muzejní knihovníci mohli vyjádřit buď přímo, nebo prostřednictvím nové předsedkyně komise, paní PhDr. Štěpánky Běhalové, Ph.D. z Jindřichohradeckého muzea, která připomínky shromažďovala. V zásadě se dá říci, že se muzejní knihovníci s novou koncepcí ztotožňují, protože se v ní počítá s větším zapojením pamětových institucí, což by mělo vytvářet i větší prostor muzejním knihovnám v rámci jejich mateřských institucí.

O konkrétních způsobech naplňování této Koncepce se bude jednat na příštím podzimním, i na dalších seminářích. Řekla bych, že jsem s vývojem zvoleného oboru spokojená i s cíli, kterých je možné dosáhnout. Jen s rychlostí, kterou vývoj postupuje, už méně.

Děkuji za rozhovor.
Jana Nejezchlebová

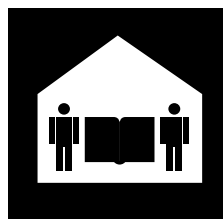
PhDr. Jarmila Okrouhlíková (nar. 1941 v Praze) absolventka oboru knihovnictví na

Univerzitě Karlově, který dokončila v roce 1963. Dálkově studovala druhý obor, dějiny umění, promovala v roce 1971, v roce 1982 získala titul PhDr. Nastoupila do Knihovny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, v letech 1991 – 2012 zastávala funkci ředitelky a od roku 2012 do současnosti působí na pozici zástupkyně ředitelky. Věnuje se akvizici a věcnému zpracování speciálních fondů knihovny. V průběhu své kariéry spolupracovala na řadě projektů, metodicky podporovala

práci knihoven paměťových institucí, jako historička umění prováděla v expozicích muzea. Na seminářích a setkáváních umožňovala knihovnám muzeí, galerií výměnu zkušeností a získávání aktuálních poznatků z oboru. Zastávala funkce v Ústřední knihovnické radě a v Asociaci muzeí a galerií ČR. V roce 2012 byla oceněna Medailí Z. V. Tobolky za rozvoj českého knihovnictví.

Zdroj: Slovník českých knihovníků

Knihovna Vily Löw-Beer v Brně

Řady brněnských knihoven se v letošním roce rozšířily o zcela novou knihovnu Vily Löw-Beer v Brně. Secesní vilu Löw-Beer najdete u parku Lužánky; na rozsáhlém pozemku ve vilové čtvrti

Černá Pole si ji v letech 1903-1904 nechal postavit továrník Moritz Fuhrmann, patrně podle návrhu vídeňského architekta Alexandra Neumanna. V roce 1913 Fuhrmannovi dědicí vilu

prodali jinému továrníkovi – Alfredovi Löw-Beerovi, otci Greta Tugendhatové. Odsud byl již jen krůček k výstavbě vily Tugendhat v horní části pozemku, který Greta dostala k sňatku s Fritzem Tugendhatem v roce 1928. Vila Löw-Beer v Brně prošla v letech 2013–2014 náročnou památkovou obnovou. V současnosti ji spravuje Muzeum Brněnska, p. o., jako nejmladší ze svých šesti poboček. Od ledna 2016 interiér vily hostí stálou expozici *Svět brněnské buržoazie mezi Löw-Beer a Tugendhat*. Pro knihovnu je ve vile vyhrazena samostatná místnost s krásným výhledem do její pozoruhodné zahrady.

Jádro knihovního fondu tvoří knihy z pozůstalosti brněnského architekta a přítele Greta Tugendhatové Františka Kalivody (1913–1971). František Kalivoda patří k významným hybatelům brněnské kultury 30.-60. let 20. století, jeho působení zanechalo zásadní stopu v celé řadě oborů, počínaje typografií, přes filmovou kritiku, architekturu až po památkovou péči ad. Knihovna Františka Kalivody byla součástí pozůstalosti, jež byla po jeho smrti převzata tehdejšími Krajským střediskem památkové péče a ochrany přírody. Poté pozůstalost přešla do správy Muzea města Brna a stala se součástí jeho sbírkového fondu. Myšlenku, zahrnout do

nově rekonstruovaných interiérů Vily Löw-Beer v Brně právě Kalivodovu knihovnu (resp. její část), vyslovil v létě roku 2012, při jednom z jednání o podobě expozice, vedoucí Oddělení architektury Muzea města Brna Jindřich Chatrný. Posléze bylo dohodnuto, že z knihovního fondu, který čítá 3600 titulů, budou pro vilu vybrány především tituly, které se přímo vztahují k architektuře a stavitelství, k teorii a dějinám umění (včetně některých titulů k dějinám fotografie a filmu – Kalivodově celoživotnímu zájmu) a k dějinám Brna a jihomoravského regionu.

Vybrané tituly zahrnují tato témata:

- architektura (zejména moderní – od 19. stol., včetně interiérové, památková péče aj.),
- urbanismus (včetně plánů měst, památková péče apod.),
- stavebnictví, stavitelství (včetně stavebních technologií apod.),
- umění (obecně – dějiny, teorie, zejména moderní),
- Brno: dějiny, stavby, urbanismus (včetně plánů apod.),
- varia (dějiny regionální a obecné, zejména moderní apod.).

Počet vybraných publikací v konečném součtu činí 701 titulů. Mezi vybranými tituly jsou knihy a brožury v českém, německém, anglickém a francouzském jazyce. Knihovna zahrnuje i několik cenných starých tisků ze čtyřicátých či padesátých let 19. století (namátkou například rané práce brněnského historika a politika Christiana d'Elverta, či obecní vyhlášku města Brna z doby, kdy se začalo uvažovat o přestavbě centra města, vydanou brněnským knihkupcem, tiskařem a nakladatelem Franzem Gastlem). Režim knihovny podléhá skutečnosti, že Kalivodova knihovna je umístěna ve Vile Löw-Beer v Brně jako dlouhodobá zápůjčka sbírkového fondu Muzea města Brna Muzeu Brněnska.

Na knihovní fond z pozůstalostní knihovny Františka Kalivody navazují nové, postupně doplňované akvizice. Tyto nové akvizice, které se

týkají dějin české a evropské architektury 19. a 20. století, teorie architektury a urbanismu, historie města Brna, hospodářského vývoje 19. a 20. století v českých zemích a židovské problematiky, tvoří příruční knihovnu této pobočky Muzea Brněnska.

Knihovna je určena zájemcům z řad odborné i laické veřejnosti. Oba knihovní fondy zpřístupňuje elektronický katalog, dostupný z webových stránek Muzea Brněnska. Knihy z fondu pozůstalostní knihovny Františka Kalivody v něm naleznete pod signaturou „FK“, nové akvizice pod signaturou „MBL“. Knihy jsou k dispozici prezenčně v prostoru knihovny na základě objednávky. Pro více informací navštivte: www.vilalowbeer.cz/cz/vyzkum/knihovna

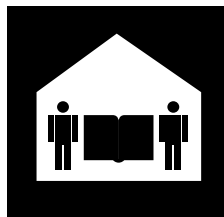
Veronika Lukešová, Jaromír Hanák
v.lukesova@vila.muzeumbrnenska.cz

❓ Bude vás zajímat, že...

... Cena Willa Eisnera. Cenu předávají každoročně na Comic-Conu v San Diegu, na největším srazu příznivců komiksu a popkultury. V roce 2016 je nominován na tuto prestižní cenu, nazývanou Oskar komiksu, druhý Čech. V roce 2008 ji obdržel Petr Sís za knihu *Zed – Jak jsem vyrůstal za železnou oponou*. V roce 2016 v kategorii nejlepší adaptace je nominován komiks *Kafkův*

Zámek. Knihu nakreslil na objednávku britského nakladatelství SelfMadeHero hudebník a kreslíř Jaromír 99, vlastním jménem Jaromír Švejdlík. Cena se uděluje od roku 1988. Je pojmenována po průkopnickém americkém kreslíři, karikaturistovi a spisovateli Willu Eisnerovi (1917–2005), který zpopularizoval „grafický román“ vydáním své knihy *Smlouva s Bohem* a dalšími díly.

V blanenské knihovně není poezie popelkou

Poezie je nedílnou součástí literatury. V průběhu několika uplynulých let jsme si v Městské knihovně Blansko nemohli nevšimnout, že se půjčuje podstatně méně než ostatní běžná beletrie. Najde se sice malá skupina specificky vyhraněných jedinců, kteří si poezii půjčují cíleně, převažující zájemci však vyhledávají tento literární druh spíše z nutnosti jako jednu z podmínek absolvování maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury.

V naší knihovně už několik let pořádáme akce cíleně zaměřené na propagaci poezie. Chceme ji čtenářům přiblížit různými způsoby a ukázat, že není tak vážná nebo nezáživná, jak by se mohlo zdát. A zároveň snad i někoho přesvědčíme, aby se o lyrické žánry a formy začal více zajímat.

V únoru vyhlášíme Svatovalentýnskou soutěž s podtitulem *Nejhezčí báseň o lásce*. Na oslavu globálního svátku sv. Valentýna si zamilovaní běžně dávají květiny, plyšové hračky či čokoládu. Nás napadlo vyzvat amatérské básníky, aby své milostně zaměřené verše přihlásili do soutěžního klání.

Z došlých příspěvků vybereme tři nejlepší, zveřejníme je na našem webu i v médiích a odměníme pěknou knihou. Neutuchající zájem poetů nás za uplynulých sedm ročníků přesvědčil o správnosti této cesty.

Jednadvacátý březen je za přispění a podpory Organizace pro výchovu, vědu a kulturu OSN každoročně vyhlašován Světovým dnem poezie. Jeho záměrem je soustředění se na psaní poezie ve světě, stejně jako podpora jejího čtení. A my jsme se v knihovně rozhodli, že půjdeme s tímto trendem. V duchu hesla „Trocha poezie

„Blanenský básníkovník“ 2015 (foto: archiv Městské knihovny Blansko)

nikoho nezabije!“ naše příznivce poezíí obdarujeme. Vyzdobíme totiž, letos již potřetí, vhodný strom – „*Blanenský básníkovník*“ – na náměstí Svobody před radnicí a necháme veřejnost, aby si básně „očesala“. Už v prvním, pro nás zkušebním, roce 2014 měla tato akce velký úspěch. Básně zmizely prakticky hned první den, což nám udělalo velkou radost a přímělo pokračovat.

V jarních měsících (březen nebo duben) pořádáme tradiční *Recitační přehlídky pro žáky základních škol a gymnázií*. Za dobu svého trvání si obě přehlídky (pro 1.–3. ročník ZŠ, resp. pro 4.–9. ročník ZŠ a příslušné ročníky nižšího gymnázia) vydobily pevné místo v blanenském kulturním kalendáři. Jednotlivé školy uspořádají třídní a školní kola a ti nejlepší recitátoři mají potom možnost vystoupit před veřejností v knihovně. O úspěšnosti svědčí vždy velmi početné publikum. Přehlídka záměrně není soutěžní, a tak si malí i větší přednášející mohou užít svoji „chvilí slávy“ před rodiči, prarodiči a kamarády bez trémy a strachu.

Na začátku června u příležitosti Mezinárodního dne dětí organizujeme *Dětské (bá)snění*. Akce nemá ustálenou podobu (jednou to bylo vymalovávání obrázků spojených s dětskými básničkami, podruhé vytváření příběhu na základě dětské poezie), ale vždy stejný úmysl – představit poezii těm nejmenším.

Snažíme se o to, aby děti nejen poezii četly (případně jim byla čtena), ale aby měly motivaci hledat k básním cestu pomocí plnění různých úkolů a jejich následné zhodnocení v knihovně, které doprovází malá odměna.

V řadě měst celé České republiky se v listopadu každoročně koná festival *Den poezie*.

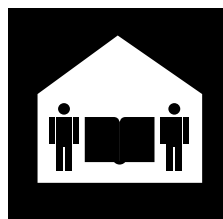
Ten připomíná výročí narození Karla Hynka Máchy (16. 11. 1810). Před několika lety jsme se rozhodli, že v období trvání tohoto celostátního projektu nachystáme pro naše návštěvníky malý dárek. Každý z pracovníků knihovny vybral asi 30 básní, které jsou pro něj nějakým způsobem zajímavé a blízké. Básničky jsme stočili do ruliček, převázali ozdobnou stužkou a položili na výpůjční pulty v jednotlivých odděleních. Čtenáři tak měli volný výběr. Už po prvních dnech se dostavily pozitivní ohlasy a na konci měsíce se sami čtenáři ptali, jestli příští rok budeme něco podobného opět pořádat. Ano, budeme! Letos už posedmé!

Během festivalu pořádáme pravidelně *autor-ský básnický večer*. Přednostně se snažíme oslovit básníky z okolí našeho města a blízkého okolí, abychom podpořili regionální tvůrce. Shodou okolností loňský plánovaný host nám odřekl účast, a protože nebylo mnoho času na hledání dalšího, večera se ujali dva naši kolegové. Oba totiž poezii sami píší. Během jejich vystoupení s příznačným názvem *Jančení a Kalení* (pro vysvětlenou – jedná se o Lenku Jančovou a Michala Kalu) jsme je mohli vidět v úplně jiném světle, než jak je známe za výpůjčním pultem. Všichni jsme se skvěle bavili.

Nabídka akcí věnovaných poezii se prolíná celým našim knihovnickým rokem. Od února až do prosince si každý může vybrat podle svého vkusu, nálady či třeba ročního období. Motivací a zároveň cílem našeho snažení je přiblížit poezii co možná nejširšímu okruhu nejen přímých návštěvníků naší instituce.

Snad se nám to daří.

Pavlína Gargošová
gargosova@mk.blansko.cz

V Městské knihovně Hodonín se uskutečnilo setkání s Miroslavem Výletem, hodonínským rodákem. Herec malých rolí debatoval se seniory na Čaji o třetí u příležitosti svého životního jubilea, krásných 85. narozenin. Pan Miroslav Výlet byl velmi rád, že spojil návštěvu svého rodného města s oslavou svých narozenin.

Herec Miroslav Výlet vzpomínal na své dětství v Hodoníně. Oknem jejich bytu viděl na sochu našeho prvního prezidenta a s kamarády prožívali dobrodružství na dvorech domů, kde maminky právaly prádlo, večer se sousedé scházivali a povídali si a oni jako děti poslouchali dospělé řeči. Vyprávěl, jak bruslili na zamrzlé Moravě a v létě se koupali a projížděli na lodičkách. Jeho maminka měla na náměstí obchod s květinami a on za ní rád chodil a pomáhal jí dělat květinovou výzdobu. Klidné dětství přerušila válka, zažil bídu a strach při bombardování Hodonína. Viděl spoustu mrtvých na hodonínském nádraží po náletu na město Hodonín zničené bombardováním. Po válce dokončil základní školu a odešel studovat do Zlína střední školu a rodiče se také z Hodonína odstěhovali. Jako

majitelé obchodu měli problémy po převzetí moci v roce 1948.

Ze Zlína odešel do Brna studovat JAMU. Po absolutoriu hrál v různých divadelních souborech na Moravě, v Uherském Hradišti, v Ostravě v Divadle Petra Bezruče a v Brně, kde působil v Divadle bratří Mrštíků, ve Večerním Brně a ve Státním divadle. Kromě herecké kariéry v divadle a ve filmu byl také vášnivým jachtařem. První malou plachetnici si sám postavil s kamarády. Později se věnoval v Brně trénování jachtařského dorostu. Nakonec se i plavil na velké jachtě a přeplul Atlantický oceán.

Setkání bylo velmi srdečné, pan Výlet je i přes svůj věk stále velmi energický a skvělý vypravěč vládnoucí krásnou češtinou. Jeho úvahy nad prožitými smutnými událostmi ze života zněly bez hořkosti a nesly poselství plné životního optimismu.

Na besedu ho doprovodil pan Karel Popelka, taktéž hodonínský rodák, kamarád a dokumentarista Karel Slach, který natáčí a připravuje o herci dokument.

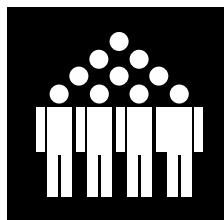
Milada Čěšková

ceskova.milada@knihovnahod.cz

Filmografie

1999	Hříšní lidé města brněnského (TV seriál)
1997	Četnické humoresky (TV seriál)
	Majlant
	Medovina
1996	Jak se Kuba stal mlynářem (TV film)
1995	Pohádka o Faustovi (TV film)
1993	Kaspar Hauser
1992	Dědictví aneb Kurvašigutntág
1983	Léto bez dovolené (TV film)
	Parcela 60, katastr Lukovice (TV film)
1980	Detektiv (TV film)
	Facka (TV film)
1978	Pán na inzerát (TV film)
1974	Deník psaný na vodu (TV film)

Výstava 30. výročí časopisu Duha

Regionální knihovnický časopis Duha vydává Moravská zemská knihovna pro odbornou knihovnickou veřejnost. Časopis, zejména v elektronické podobě, čtou i studenti knihovnických škol a další zájemci o literaturu a dění v knihovnách. Historie časopisu začala v roce 1987, tedy před 30 lety. Časopis založil a uvedl do světa ředitel tehdejší Státní vědecké knihovny v Brně (dnes MZK) docent Jaromír Kubíček. Za rok trpělivé práce v redakční radě z Duhy vytvořil kvalitní odborný časopis, který knihovníci čtou a který jim pomáhá v práci. A co je důležité, přináší nové podněty, informace o změnách v oboru a dává příležitost k výměně informací o práci v různých knihovnách.

O radost, že je časopis 30 let součástí práce knihovníků, má dobrou grafickou i obsahovou úroveň, se chtěla redakce i redakční rada pochlubit širší odborné veřejnosti. Proto byla připravena výstava přibližující historii a vývoj časopisu. Časopis Duha reflektuje stále potřeby knihoven a změny v oboru.

Procházka výstavou

Výstavu tvoří 6 panelů a doplňují je 3 dřevěné prosklené vitríny. 30 let existence časopisu Duha je představeno formou pestrého výběru ukázek z textů, medailonů spisovatelů, fejetonů, fotografií, kreseb a vtipů Vladimíra Renčina. Snahu

Vernisáže se zúčastnil grafik Jan Rajlich

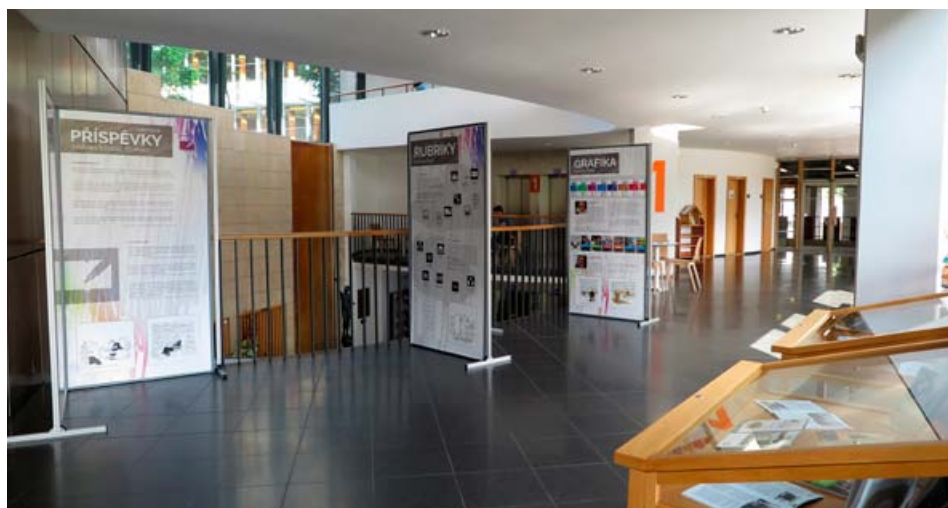
Doc. Jaromír Kubiček seznamuje s historií a vývojem časopisu

o živé a pestré ztvárnění výstavy vyřešil velmi výstižně grafik Štěpán Drlík.

První panel představuje čtvrtletník ukázkami 4 typů obálek, které Duha v různých obdobích měla. Návštěvník se také dozví, že časopis nese název básnické sbírky Jiřího Mahena a spolu s časopisem Čtenář je nejdéle vycházejícím knižnickým periodikem.

Od roku 2010 vychází Duha v tištěné i elektronické podobě s podporou Jihomoravského kraje.

Panel Grafika představuje obálky časopisu a jejich tvůrce. Od vzniku, tedy od roku 1987 do roku 2005, nesl časopis krásnou, graficky čistou obálku předního grafika, mistra vizuální komunikace Jana Rajlichu. Duhu také provázely tištěné vtipy, vybrané z dílny předního českého

Výstava 30. výročí časopisu Duha

karikaturisty, kreslíře a ilustrátora Vladimíra Renčina.

Dále seznamují autoři výstavy s výběrem tematických čísel a představují dlouholeté a současné přispěvatele dr. Libuši Foberovou, doc. PhDr. Jaromíra Kubíčka, CSc., doc. PhDr. Jiřího Poláčka, PhDr. Víta Závodského, vzpomínají také na PhDr. Pavla Peštu, doc. PhDr. Jiřího Sedláka, CSc. a PhDr. Jiřího Hájka, CSc. (pseud. Hek). Na závěr výstavy si návštěvník přečte ukázky z fejetonů a zajímavých textů z různých čísel časopisu.

V prosklených vitrínách, které doprovázejí výstavu, jsou jednak představena jednotlivá čísla časopisu s jejich grafickými obálkami, také návštěvníci uvidí, jak vypadala sbírka Jiřího Mahena Duha, která byla vydána před sto lety, v roce 1916 v nakladatelství Frant. Borový. Ještě si mohou přečíst, co o vzniku Duhy psala kronika, a jak časopis hodnotil denní tisk.

Slavnostní vernisáž

Každá „správná“ výstava, má mít vernisáž, tedy hezké a příjemné zahájení. Pro nás všechny, organizátory i účastníky to byla vernisáž slavnostní, protože se jí zúčastnil grafik a designér Jan Rajlich spolu se synem, doc. ing. arch. Jiřím Rajlichem a jeho paní. Vernisáž výstavy zahájil doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc. a připomněl historii a postupný vývoj

časopisu. Vrátili jsme se také k básnické sbírce J. Mahena a herec z brněnského HaDivadla Cyril Drozda přednesl báseň „Rád byl bych“. Účastníky vernisáže provázela hudba v provedení violoncellistky Jany Boudjaoui Havlové a následovalo vzpomínání doplněné prohlídkou výstavy.

Soutěž o knižní ceny

Pro zpestření měli účastníci výstavy možnost vyplnit literární křížovku a zapojit se tak do soutěže o knižní ceny. Losování proběhlo 6. června 2016 na jednání redakční rady Duhy, tři vítěze určila členka rady PhDr. Libuše Foberová, Ph.D. a knihy podepsal ředitel knihovny prof. Tomáš Kubíček.

Výstava bude cestovat

A na závěr máme radostnou zprávu. Výstava nekončí, zájemci ji ještě mohou vidět v letních měsících v 1. patře Moravské zemské knihovny a potom se vydá na cestu po knihovnách. Informace o možnosti zapůjčení výstavy do vaší knihovny poskytně Mgr. Jan Lidmila, kontakt lidmila@mzk.cz.

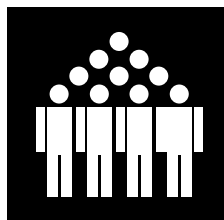
Budeme rádi, když práce spojená s přípravou a realizací výstavy se zúročí a výstava udělá radost i knihovníkům a odborným zájemcům z vašeho regionu.

Jana Nejezchlebová
Jana.Nejezchlebova@mzk.cz

Vystavené ukázky jednotlivých ročníků časopisu

Setkání redakcí knihovnických časopisů v Moravské zemské knihovně

Dne 17. května proběhlo u příležitosti 30. výročí časopisu Duha v Moravské zemské knihovně setkání redakcí knihovnických časopisů. Akce se zúčastnili kromě zástupců Duhy redakce časopisů Čtenář, Knihovna a Knihovna Plus, Bulletin SKIP, ITLib, ProInflow, Knihovnický zpravodaj Vysočiny, Impulsy, OKOO, U nás a Sova.

Setkání bylo rozděleno do dvou částí: v první, přednáškové části, zaznělo úvodní zamyšlení ředitele MZK, prof. PhDr. Tomáš Kubíčka, Ph.D., který vyzdvihl nutnost zabývat se i širšími, mezipředmětovými přesahy, nutností nezapomínat na zahraniční knihovny, stejně tak jako na české dějiny knihovnictví.

Redaktoři časopisů by měli hledat témata, která by je spojovala a na kterých by mohli spolupracovat. V dalším příspěvku PhDr. Renáta Salátová předstírela výsledky analýzy oborových časopisů. Sledovala historii oborových časopisů, jejich vydavatele a druhy knihovnických periodik. Poslední příspěvek Mgr. Leoše Vernera se podrobně zamýšlel nad zpracováním a publikováním článků v odborných časopisech v praxi. Rozebral klady, zápory, rozdíl mezi přípravou textů pro tištěná a elektronická periodika. Závěrem ukázal na vybraných

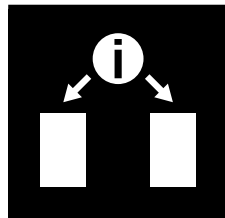
časopisech správné a nesprávné redakční postupy, poukázal také na grafickou podobu časopisů.

V druhé části proběhla panelová diskuse nad různými tématy, které se snaží redakce řešit. Např. plány a problémy s autory příspěvků, vhodnou délkou článků, předplatným časopisů. Redakce se snažily nalézt vhodná témata, která by mohla být zpracovávána společně. Byl vznesen podnět na uspořádání kurzu redakční práce pro redakce knihovnických časopisů. Závěrem se redakce shodly na uspořádání samostatného bloku sekce knihovnických časopisů na konferenci Knihovny současnosti v r. 2017. Zástupce redakcí přivítají každoroční pracovní setkání, v příštím roce opět v MZK v Brně. Těšíme se na obnovenou spolupráci.

Adéla Dilhofová
Dilhofova@mzk.cz

Konference Knihovny zemí V4+ v nástrahách digitálního věku

Ve dnech 31. 5. – 1. 6. se v Brně uskutečnil již 6. ročník konference knihoven zemí Visegrádské skupiny, která pravidelně doprovází jednání ministrů kultury příslušných zemí. Pod záštitou Ministerstva kultury ČR konferenci uspořádala Moravská zemská knihovna v Brně, a to za spolupráce s Národní knihovnou ČR a Kabinetem informačních studií a knihovnictví FF MU. Letošní ročník nesl název Knihovny zemí V4+ v nástrahách digitálního věku.

K podobnému jednání došlo v Brně již v roce 2008. Mezitím byl okruh knihoven, které se setkání účastní, rozšířen o zástupce dalších, nejenom středoevropských zemí. Okruh účastníků se pak rozrostl nejenom o odborné knihovníky, ale i o studenty a programátory či vývojáře. Tento trend byl potvrzen i na letošní brněnské konferenci.

Konference byla zahájena úvodním slovem JUDr. Kateřiny Kalistové, náměstkyně pro řízení sekce živého umění Ministerstva kultury, která ve svém proslovu předznamenal nejenom zaměření konference, ale zdůraznila i potenciální

význam posílení postavení knihoven ve společnosti: „Budete na své konferenci mluvit o nástrahách, které číhají na knihovny v digitálním věku. Budete hledat cesty a způsoby, jak se s nimi vyrovnat. Jedna nesporná výhoda však stojí proti všem možným nástrahám. I díky nástrojům, které nás propojily ve virtuálním prostoru, představuje mezinárodní síť knihoven jeden z nejdokonaleji fungujících komunikačních systémů pro předávání informací sloužících ke vzdělávání a vzájemnému kulturnímu obohacování. Základní služba a funkce knihoven se v důsledku toho může dále upevňovat. Navíc se díky tomu knihovny, které dokáží

Primátor města Brna, Ing. Petr Vokřál, vítá účastníky konference

na tuto novou situaci reagovat, stávají nezastupitelnými společenskými institucemi, neboť umožňují rozvoj společnosti jako takové.“ V podobném duchu se nesla i zdravice Petra Vokrála, primátora města Brna, který ocenil, že se takto významná knihovnická konference již podruhé odehrává v Brně, což svědčí a posiluje i pozici města v evropském prostoru. Národní knihovnu zastupoval Vít Richter, ředitel Knihovnického institutu, ten zdůraznil, že se na konferenci objevují i příspěvky, které ukazují, jak zodpovědně přistupují knihovníci ke své práci pro veřejnost. Za Moravskou zemskou knihovnu přivítal účastníky ředitel Moravské zemské knihovny v Brně Tomáš Kubíček, který upozornil na skutečnost, že přes všechny změny, kterými knihovny procházejí, se jejich základní společenské poslání nemění.

Konference se skládala ze čtyř tematických bloků, které byly zaměřeny na problémy související s transformací knihoven. V prvním bloku (**Podoby, možnosti a spolupráce knihoven V4 v kontextu národních knihovnických koncepcí na období 2016–2020**) vystoupily přední osobnosti z národních knihoven České republiky, Slovenska, Polska a Maďarska, které představily aktuální směřování svých institucí a navrhly možnosti vzájemné spolupráce na klíčových koncepčních otázkách.

Druhý blok byl zacílen na **právní aspekty digitalizace**. Cílem bylo otevřít otázky zpřístupnění autorsky chráněných děl v digitální podobě prostřednictvím knihoven, problematiku osiřelých děl, děl nedostupných na trhu, půjčování e-knih z domácí produkce, ozřejmit či tematizovat problematiku vyjednávání s autory, nakladateli i distributory. Pozornost byla věnována i uzavírání hromadných licencí na zpřístupnění digitálních dokumentů a cenovou politiku ve vztahu k těmto licencím.

Vstupní keynote přednášku tohoto bloku s názvem „Jsou digitální národní knihovny vizí nebo utopií?“ proslavil Jerker Rydén ze Švédské národní knihovny. Zaměřil se na očekávaná úskalí digitalizace spojená s financováním a na možná řešení formou dílčích projektů, která však vyžadují další spolupráci mimo jiné i v oblasti vyjednávání podoby autorského práva. Ve zbylé části bloku byly představeny příspěvky, které se zaměřily na vývoj autorskoprávního rámce v oblasti digitální knihovny České republiky (Zdeněk Matušík) či na právní aspekty digitalizace dokumentů a digitálních knihoven pro zrakově postižené (Jiří Stodola).

Program prvního dne byl doplněn o posterovou sekci zahrnující pět příspěvků zaměřených na specializované knihovny (Réka Lengyel),

Účastníci konference ve foyer MZK

Pohled do konferenčního sálu

lokální knihovny (Brigitta Jávorka), bibliotera-peutický projekt (Judit Béres), problematiku open source na Karlově univerzitě (Richard Papík, Jitka Feberová, Lucie Korhoňová, Petr Urválek) či na aspekty profesního vzdělávání (Světlana Hrabínová, Martina Kovařová, Jindra Planková).

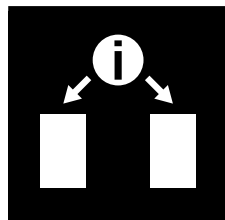
Druhý den konference byl zahájen tematickým blokem, jenž byl věnován **národním portálům**, tedy nástrojům, které umožňují přístup k národnímu kulturnímu dědictví a zkracují tak cestu mezi evropskými národy. Blok zahájila přednáška finských odborníků Erkki Tolonena a Ere Majjala, kteří představili okolnosti vzniku a fungování portálu FINNA. Na něj navázala prezentace současného stavu připravovaného Centrálního portálu knihoven, který by měl být veřejnosti představen Moravskou zemskou knihovnou v září 2016 (Petr Žabička, Petra Žabičková). V dalších příspěvcích byla pozornost věnována i slovenskému portálu Slovákiana (Richard Bednárík, Linda Suchá), digitální knihovně Manuscriptorium (Tomáš Psohlavec) či vise-grádské digitální parlamentní knihovně+ (Igor Václavík). Prostor byl věnován i otázkám sdíleného katalogizování ve spojitosti s webovými katalogy

a národními agregátory v muzeích a knihovnách z pohledu vývojářů softwaru (András Simon). Na podobnou oblast byl zaměřen i příspěvek Martina Lhotáka, jeho předmětem se stala Česká digitální knihovna a okolnosti agregace a zpřístupnění digitálního obsahu z českých knihoven.

Konference byla zakončena blokem, který tematizoval povolání **profesionálního knihovníka**, který je nucen reagovat na avizované proměny upevňováním svých vědomostí v procesu celoživotního vzdělávání (Zlata Houšková), ve vztahu k digitalizaci (Luboš Glončák, Ludmila Rohoňová) či například obecně v kontextu současných trendů, požadavků a potřeb moderní knihovny (Olga Lauková, Blanka Snopková).

Na konferenci bylo předneseno celkem 28 příspěvků a zúčastnilo se jí přes 120 posluchačů. Výstupem konference je sborník, který vyšel za podpory Mezinárodního Visegrádského Fondu. Partnery projektu byli National Széchényi Library of Hungary, Biblioteka Narodowa a Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici.

Soňa Šinclová
Sona.Sinclova@mzk.cz

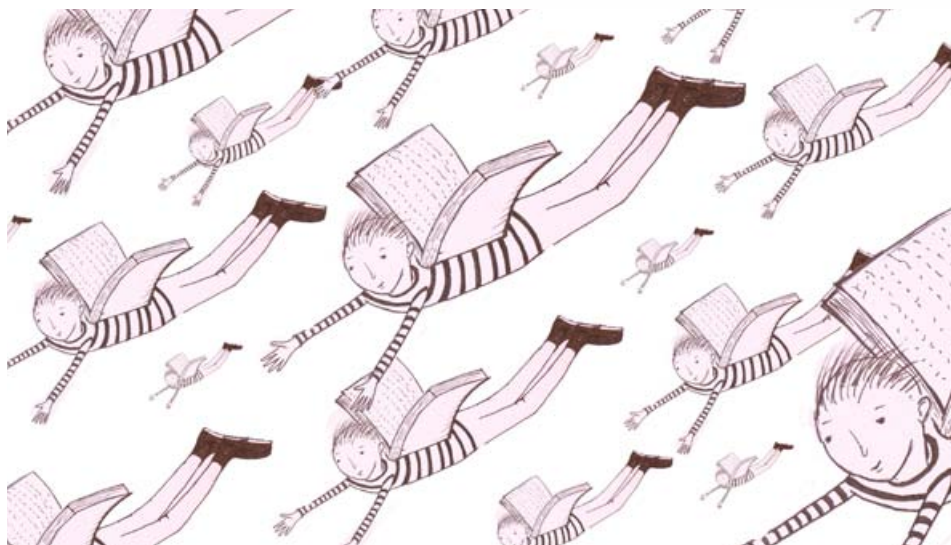
Městská knihovna v Břeclavi společně s Moravskou zemskou knihovnou v Brně vymyslela a napsala projekt zaměřený na posílení významu formování regionální identity a rozvoj vnímání knihoven jako komunitních center a místa mezigeneračního setkávání. Projekt Jižní Morava čte také současně rozvíjí spolupráci mezi veřejnými knihovnami, školami a posiluje partnerské vztahy mezi obcemi celého JM kraje. Podstatou projektu je podpořit u dětí budování vztahu s místem, kde žijí, seznámení s historií regionu.

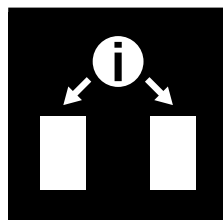
Ve všech knihovnách Jihomoravského kraje bude na začátku září vyhlášena literární soutěž pro děti a mládež na téma „Mýty a legendy mého kraje“. Povídky, pohádky, eseje či básničky na motivy legend a pověstí skutečných či vymyšlených v maximálním rozsahu pěti stran budou moci děti odevzdávat do konce října ve vybraných knihovnách. Soutěž probíhá ve dvou věkových kategoriích 6-9 let a 10-18 let. Děti se při slavnostním vyhlášení na konci listopadu u příležitosti Dne pro dětskou knihu, mohou těšit na zajímavé ceny a pozvánku do brněnského divadla. Projekt **Jižní**

Morava čte je financován Jihomoravským krajem. Partnery projektu jsou nakladatelství Host, Audiotéka.cz, VIDA! science centrum, Divadlo Polárka, IDS JMK.

Tereza Stodolová
stodolova@mzk.cz

Knihovníci píší o knihách a knihovnách: Zaměřte se na více smyslů

V minulém článku jsme si ukázali, jak je důležité znát svoji cílovou skupinu. Zavřeli jsme oči a představili jsme si typického čtenáře svého textu. Pokud jste to udělali, tak už víte, jak se vaše cílová skupina chová, jak jedná a co na takové jedince platí. Dnes bych si dovolil vás poprosit, abychom společně oči opět otevřeli a zaměřili se na vizuální stránku vašich textů. I to může být totiž klíčové.

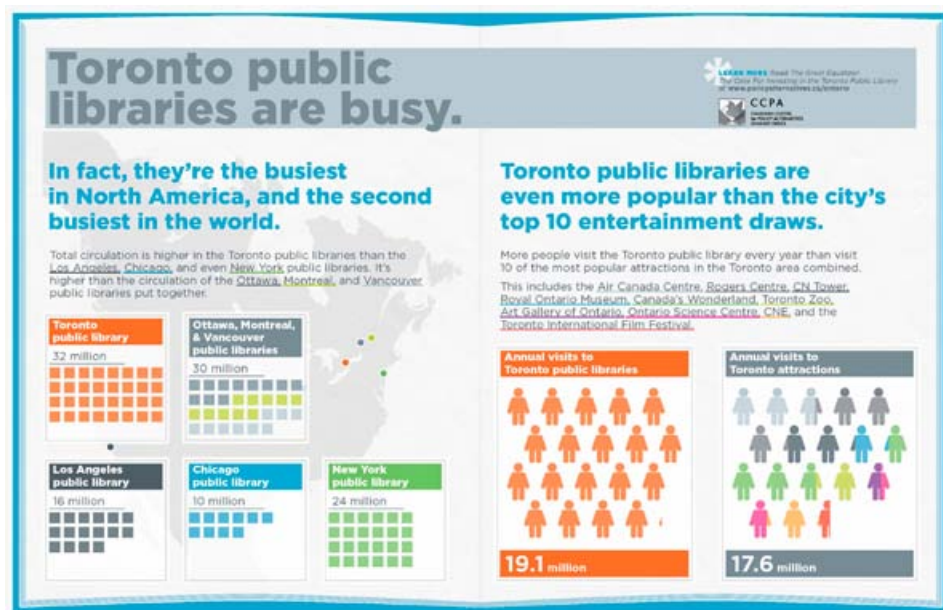
Proč je vizuální stránka článku, ať už je v internetovém prostředí či v tištěné podobě, tolik důležitá, že jsem se jí rozhodl věnovat celý jeden příspěvek? Protože mnohé testy a průzkumy (převážně z prostředí internetových obchodů) nám dokazují, že čtenář velkou spoustu textu vůbec nevnímá, pouze je rychle přejede očima a zastaví se v místě, kde jej něco opravdu upoutá. No a my přeci chceme své čtenáře upoutat, předat jim informaci, pozvat je na událost do knihovny, nebo jim představit nového skvělého autora fantastických dektivních románů.

Zkuste si na chvíli představit, že napíšete brilantní recenzi na knihu. Vložíte ji na knihovni internetové stránky, nebo ji třeba vytisknete

a pověsíte na nástěnku v blízkosti příslušného oddělení v knihovně. Ale nepřipojíte jediný obrázek, jediný podnět, který pomůže aktivizovat čtenářovu fantazii a představivost. Nic, co jej během prvních dvou vteřin donutí číst dál. Myslíte si, že taková recenze si najde velké množství čtenářů?

Podívejte se na následující ilustraci. Jedná se o mapu míst, kam se na webových stránkách návštěvníci nejčastěji dívají. Červená barva zobrazuje nejsledovanější místa. Vidíme, že nejvíce lidí se podívá na nadpis, možná lehce na perex a velkou pozornost věnují také ilustracím. Pokud je tyto části nezaujímou, odcházejí jinam. Článek je nezajímá. Pokud ano, začtou se. A pokud se

začtou, je pak mnohem více pravděpodobné, že si vámi doporučenou knihu přijdou také vypůjčit, nebo že přijdou na besedu s oblíbeným autorem.

V minulých článcích jsme si také řekli, jaké informace je vhodné umístit do nadpisu a úvodního odstavce psaného textu. Můžeme se inspirovat tiskovou zprávou, nebo i medailonkem a recenzí na knihu. Podstatné informace uváděme jako první, v nadpisu vždy uvedme i jméno autora recenzované knihy. K tomu všemu bychom mohli dodat: Vždy doplňte svůj článek, pozvánku nebo recenzi o vhodnou obrazovou informaci.

Říká se, že jíme také očima. Krásně naservírovaná ryba položená na špenátovém lůžku ozdobená čerstvými bylinkami v nás zanechá určitě jiný pocit, nežli filé ze školní jídelny. Malé dítě by možná zeleninu z talíře vůbec nesnědlo, kdyby maminka nenaskládala čerstvé ingredience do tvaru směřícího se obličeje. A stejně tak by si čtenář regionálního časopisu možná vůbec nevšiml pozvánky na knihovní akci, kdyby mu přiložený obrázek (třeba plakátek) na první pohled nesdělil, že v knihovně se bude konat nejspíš něco velmi zajímavého.

Nyní se prosím nechte inspirovat některými online nástroji, které vám mohou pomoci.

Záměrně jsem vybral jednoduché nástroje s intuitivním ovládáním a zdarma. Pokud tedy nejste zbhlí při práci s grafickými editory, mohou vám následující webové aplikace přijít vhod.

PicMonkey – www.picmonkey.com

Jde o jednoduchý nástroj na úpravu a zpracování fotek. Nabízí velké množství efektů, které mohou vaše pozvánky jedinečně obohatit. Jednoduše vám umožňuje nahrát si fotku z vašeho počítače, DropBoxu, Facebooku nebo i z OneDrive. Následně si můžete vybrat, jestli použijete nějaký z předdefinovaných formátů, nebo jestli si vytvoříte váš vlastní. PicMonkey také nabízí možnost vytvořit si během pár chvil koláž z vašich obrázků, úvodní fotku na facebookový profil knihovny... Samozřejmostí je ořezání, otočení, změna velikosti obrázku apod.

BeFunky – www.befunky.com

Velmi podobný nástroj. Ovšem nabízí i tvorbu „z bílého plátna“. Pokud budete chtít z fotky vytvořit vlastní plakátek či pozvánku, v tomto nástroji jednoduše přidáte textové pole, zvolíte barvy pozadí atd. Stačí si pár minutek s nástrojem pohrát a sami uvidíte, jak je snadný.

Wordle – www.wordle.net a Wordclouds – www.wordclouds.com

Víte, jak vypadají mraky slov? A víte, jak je vytvořit? Zde vám představuji dva jednoduché nástroje, které si s tím lehce poradí. S nimi vytvoříte velmi jednoduchou vizualizaci. (Podívejte se například zde: <http://alibrarystory.blogspot.cz/2011/04/wordle.html>.)

Video

Nechte se inspirovat krásnými video-pozvánkami, kterých je plný Youtube i Stream. Video se mnohdy lépe sdílí na sociálních sítích než například text. Podívejte se na pozvánku na operu Čarokraj do Janáčkovy divadla v Brně. Také máte chuť ihned vyrazit? (<https://youtu.be/KtjLSbdRxBc>)

Infogram – infogr.am

Někdy potřebujete k vyjádření informace i pořádnou dávku čísel, statistických údajů a grafů. Potřebujete s tím poradit? Zkuste infogram. Přímo na webu aplikace je několik tutoriálů, které vám poradí. Každopádně s tímto nástrojem dokážete vytvořit naprosto profesionální infografiku.

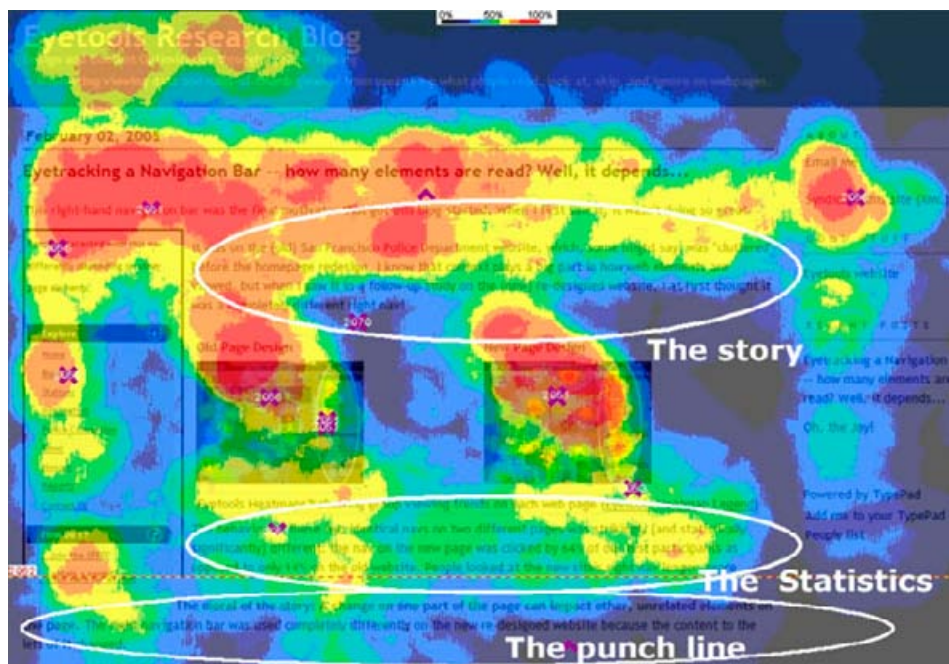
Online nástrojů je obrovské množství. Pokud se budete chtít vydat touto cestou a budete chtít ozvláštnit vaše články zajímavými obrázky, doporučuji vám navštívit portál nastroje.knihovna.cz. Jedná se o přehledný katalog dostupných aplikací, ze kterých můžete vybrat právě tu potřebnou.

Nemáte své vlastní fotografie? Hledáte zdoulhavě na internetu obrázky a chcete najít ideálně takové, které mají dobré rozlišení, a nemusíte se strachovat, z jakého webového portálu je stahujete? Zde vám nabízím několik zdrojů databází volně přístupných obrázků a ilustrací. Pixabay, ISO Republic, Picjumbo, Splitshire, Life of Pixs, FreeRange, Pexels, a další.

Myslím, že více rad již nepotřebujete. Teď pouze najít tu správnou inspiraci, vybrat si ten správný nástroj a obohatit svůj článek vhodným obrázkem. A pamatujte na svoji cílovou skupinu. Podle ní neupravujete pouze jazyk, ale také vizuální stránku.

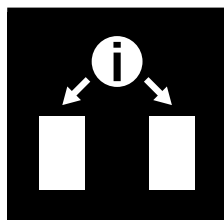
Zdroje: Černý, Michal; Mazáčová, Pavlína. Tablet ve školní praxi. 1. vyd. Brno: Flow, 2015. ISBN 978-80-88123-02-6.

Radim Chalupník
radim.chalupnik@gmail.com

Představujeme odborné knihovny:

Knihovna Jihomoravského muzea ve Znojmě

Knihovna Jihomoravského muzea ve Znojmě zaměřuje svoji pozornost nejen k vlastní sbírkotvorné činnosti, ale zaujímá významné postavení mezi knihovnami paměťových institucí důrazem na spolupráci s Městskou knihovnou ve Znojmě a také s ostatními paměťovými institucemi. Příspěvek přibližuje nejen knižní bohatství této muzejní knihovny, ale uvádí příklady vzájemné spolupráce s ostatními institucemi.

Knihy provází činnost Jihomoravského muzea ve Znojmě od jeho založení v roce 1878. Samostatnou činnost začala muzejní knihovna rozvíjet až od roku 1984. V současné době pečuje téměř o 35 000 svazků, rozdělených do několika fondů. Ve sbírkovém fondu starých tisků a rukopisů uchovává knihovna 844 svazků, mezi nimi i devět titulů z tiskařské dílny premonstrátského kláštera v Louce. Oborově je sbírka nevyhraněná, obsahuje tisky různé provenience a převážně regionální rukopisy především v německém jazyce. Druhou sbírkou jsou kramářské písně a modlitby. Tvoří ji přes šest set většinou regionálních, německých textů z 19. století. Obě sbírky se řídí zákonem o ochraně sbírek a jsou zapsány v celostátní evidenci sbírek vedené Ministerstvem kultury.

Nejrozsáhlejší fond odborné literatury je profilován obory působnosti zastoupenými v muzeu. Obsahuje literaturu z oblasti archeologie, historie, numismatiky, dějin umění a národopisu, zoologie,

botaniky a geologie. Jeho součástí je soubor regionální literatury, který mapuje historii, přírodu i díla významných osobností Znojemska a dokumentuje vydavatelskou činnost na Znojemsku a okolí od 19. století po současnost. Mimo jiné zahrnuje i úplný soubor prvních vydání díla Karla Postla – Charlese Sealsfielda (1793-1864), rodáka z nedalekých Popic, v sousedních zemích uznávaného jako zakladatele exotického románu v německé literatuře. Tyto fondy doplňují i dvě pozůstalostní knihovny a zrušená knihovna znojemského gymnázia.

Knihovna Rudoleckého je soubor téměř tří tisíc většinou německých titulů 19. století, kde knihy z majetku vlasteneckého kněze Josefa Rudoleckého tvoří patrně jen základ. Jsou zde uloženy i svazky z německého majetku a zrušených německých škol po roce 1945. Tvoří ji teologické tituly, učebnice a jazykové slovníky. Velebovu knihovnu obdrželo muzeum darem od

Edukační program. Žáci prostřednictvím dramatických výstupů seznamují s osobnostmi regionu účastníky Akademie Znojemským hradem napříč historií

rodiny významného znojemského advokáta v letech 1948 a 1949. Tento fond obsahuje převážně české tituly z 19. století, zaměřené na historii, pedagogiku, numismatiku a také několik starých tisků.

Všechny fondy využívají především odborní pracovníci muzea, ale jsou prezenčně k dispozici i zájemcům z řad široké veřejnosti v badatelné knihovně. Informace v knihovně hledají především odborní badatelé a zájemci o regionální historii. Pokud v knihovně požadované tituly nejsou, zabezpečí je knihovna meziknihovní výpůjční službou. Bohužel čím dál méně navštěvují knihovnu středoškolští studenti, kteří před pár lety patřili mezi časté návštěvníky. Veřejnost také stále chápe muzejní knihovny jako neveřejné a širšímu využití regionálního fondu brání i jazyková bariéra, neboť většina titulů z přelomu 19.–20. století je v německém jazyce. Snadnější orientaci ve fondech knihovny zajišťuje od roku 2014 on-line katalog, umístěný na webu muzea. Prozatím je v něm zpracován téměř celý fond odborné a regionální literatury a fond starých tisků. Knihovna pracuje v knihovnickém systému Clavius. Závěrem roku 2014 se uskutečnila konverze z katalogizačního formátu UNIMARC na MARC21 a od letošního roku knihovna katalogizuje podle pravidel RDA.

V oblasti odborných knihovnických činností spolupracuje knihovna s Městskou knihovnou ve Znojmě. Jedná se většinou o metodickou pomoc při vedení knihovní agendy, evidenci knihovních fondů a konzultace při pořizování nových modulů systému Clavius. Muzeum poskytuje zdarma Městské knihovně výsledky svoji ediční činnosti – především publikace a brožury do regionálního fondu, ale také různé propagační materiály. Naopak pracovníci jejího regionálního oddělení jsou nám díky svým kontaktům nápomocní při získávání publikací, které vydávají jednotlivé obce našeho regionu a jsou významným pramenem muzejním pracovníkům i badatelům.

Spolupráce probíhá nejen na úrovni knihovny, ale i celé organizace. Městská knihovna pořádá ve znojemském kině Svět Akademii třetího věku, která je koncipována jako cyklus přednášek z různých oblastí života společnosti a na některých z nich se podílí i odborní pracovníci muzea.

Pro účastníky Akademie se uskutečnila v rámci muzejních edukačních programů i zajímavá akce v prostorách znojemského hradu. Žáci pátého ročníku Základní školy JUDr. Josefa Mareše je s historií a expozicemi seznámili prostřednictvím krátkých dramatických výstupů v jednotlivých místnostech a představili významné osobnosti znojemského regionu. Zatím poslední akcí Městské knihovny, na které se muzeum podílelo, bylo představení sborníku z kolokvia „Hranice. Historie. Lidé“, který je výsledkem historického výzkumu příhraničního prostoru Dolní Rakousko a jižní Morava v 17.–19. století.

Od roku 2014 spolupracuje muzeum také s Národní technickou knihovnou v Praze. Ta navrhla spolupráci s Národním úložištěm šedé literatury (NUŠL), které nabídlo jako jednu z možností zálohovat data v jejím Digitálním repozitáři. Šedá literatura je obecně pojem pro dokumenty, které nejsou formálně publikovány a neprocházejí standardním vydavatelským procesem. Z naší strany se jedná například o výroční zprávy, zprávy z projektů a grantů, konferenční materiály (sborníky, prezentace, programy), katalogy výstav, průvodce expozicemi i různé letáky. Dokumenty v databázi NUŠL jsou zpracovávány a ukládány do systému Invenio, jehož instalace je poskytována bezplatně a vkládají se ve stanovených formátech. Spolupráce s Národním úložištěm je pro muzeum výhodná, neboť zajišťuje dlouhodobou archivaci elektronických dokumentů šedé literatury, služby jsou zdarma a naše dokumenty jsou pro veřejnost dostupné. Z hlediska uživatelů je jejich vyhledávání jednoduché, není nutná žádná registrace a zájemci zde najdou cenné informace z oblasti kultury, vědy i výzkumu. Knihovna JMM je také členem Knihovnické komise Asociace muzeí a galerií a zúčastňuje se jejich každoročních seminářů. Knihovníci zde jsou informováni o aktuálních problémech a novinkách v oboru i o zajímavých a přínosných výstupech z činnosti muzejních knihoven.

V dnešní době jsou na všechny knihovny kladeny nemalé nároky a jsou nuceny přizpůsobovat se nejen neustálému vývoji a pokroku informačních technologií, ale i měnícím se potřebám svých uživatelů. Knihovna nemůže působit

pouze individuálně, bez návaznosti na ostatní knihovny i pamětové instituce v regionu, ale musí spolu vzájemně spolupracovat. Společným cílem je uchování kulturního dědictví a nabídka celoživotního vzdělávání. Knihovny by se měly stát nejen pro odbornou veřejnost, ale také pro další zájemce a především mladou generaci vyhledávaným místem pro poznávání regionální

historie, budování kladného vztahu k hodnotám, kultuře a tradicím rodného kraje.

Pozn. red.: Téma bylo jedním z příspěvků na Seminárii knihoven pamětových institucí Jihomoravského kraje dne 25. 4. 2016.

Marie Nevrklová
nevrklova@muzeumznojmo.cz

Budova Moravské zemské knihovny v Brně oslavila 15 let provozu

Na přelomu března a dubna letošního roku uplynulo 15 let od chvíle, kdy byla otevřena nová budova Moravské zemské knihovny v Brně. O novou budovu usilovala knihovna od začátku 20. století, kdy sídlila v prostorách Zemského domu II. a III. V roce 1928 pro ni bylo vybráno místo v tzv. akademické čtvrti, v roce 1933 vytvořil Bohuslav Fuchs architektonický návrh. Dalšího návrhu nové budovy se knihovna dočkala v roce 1951 a jeho autorem byl architekt Jiří Kroha. Původní místo bylo volné ještě v 90. letech, a tak nová budova stojí tam, kde byla plánována. Na svém zasedání dne 9. listopadu 1994 souhlasilo zastupitelstvo městské části Brno-střed s vyčleněním pozemku pro potřeby knihovny. Pozemek získala knihovna od Magistrátu města Brna a od Ministerstva obrany v roce 1997 převodem zdarma.

Výstava k výročí nové budovy MZK

Ještě předtím, 1. června 1994, podepsali všichni rektori brněnských vysokých škol společně s primátorem města Brna a ředitelem MZK prohlášení, jež doplněné o důvodovou zprávu bylo rozesláno představitelům veřejné správy. Odpovědi, slibující podporu tohoto záměru, přišly od ministra kultury, hospodářství i od předsedy Poslanecké sněmovny. V lednu 1995 si 75 architektů vyzvedlo zadávací podklady architektonicko-urbanistické soutěže ideového řešení stavby a 20. března 1995 vyhodnotila komise z 34 zaslaných návrhů dva, kterým udělila první a druhou cenu a další čtyři návrhy získaly finanční ocenění. Vítězná studie byla zpracována ateliérem ONEX z Prahy a podle ní se stavba realizovala. Stavba podle vítězné studie byla zahájena v červenci 1998.

Architektonické zadání počítalo se třemi celky, které tvoří každou velkou knihovnu vědeckého typu – prostory pro veřejnost, prostory pro skladby a prostory pro zpracování knihovních fondů včetně administrativy knihovny. Výsledkem je budova o třech podzemních a devíti nadzemních podlažích. V kompozici knihovny představují skladištní věže (depozita knihovních fondů) solidní nezníčitelný zdroj, z něhož putují informace ke čtenáři v několika proudech. Proudy

se klikatí, tak jako cesta za poznáním není vždy přímá. Nedílnou součástí urbanistické koncepce budovy je návrh zeleně v okolí objektu. Při návrhu objektu byla respektována stávající zeleň a státem chráněný topol byl impulsem k tvorovému uspořádání skladištních věží. Doplnění stávajících stromů podél ulice Hrnčířské do kompaktní lipové aleje je přirozeným vyústěním rostlé konfigurace. Návrh řady stromů je významovým propojením komunikačních prostor před budovou s vnitřním atriem tvořícím dvorní zahradu knihovny. Objekt nabízí na zastavěné ploše přes 3 000 m² více než 27 000 m² užitné plochy.

Jižní křídlo budovy je věnováno kancelářským prostorům a v sousedství foyer jsou umístěny specializované studovny pro periodika a staré tisky. Pomocné provozy, knihařské dílny, digitalizace a parkování pro 96 vozů, jsou umístěny ve třech suterénních podlažích budovy. Konstrukčně je stavba monolitickým skeletem dle projekčního řešení uloženým na základové desce v průběhu stavby vrtanými pilotami. Vodorovné ztužení železobetonové konstrukce zajišťují tuhá jádra, průběžné solitérní stěny a samotné sloupy skeletu. Dilatačně je budova

Vystavené dokumenty spojené s výstavbou knihovny

rozdělena jen v nadzemní části, kde tvoří samostatné dilatační celky skladové věže archivu, jižní kancelářské křídlo propojené foyerem se severním křídlem studoven.

Budova je v části skladů knih plně klimatizována včetně kontroly vlhkosti. Prostory pro návštěvníky a kancelářské prostory při jižní

fasádě u obou křídel objektu jsou autonomně klimatizovány systémem FCU¹. Kanceláře na severní fasádě jsou větrány přirozeně okny. Solární předsažené fasády jsou tvořeny žárově

¹ Pozn. red.:FCU – Fan Coil Unit, označení klimatizačních systémů využívajících tzv. fancoilů, parapetní ventilátorové jednotky zajišťující chlazení nebo ohřev vzduchu cirkulujícího v místnosti.

Zahájení výstavy k výročí nové budovy MZK

pozinkovanou konstrukcí zavěšenou budově na čela stropní konstrukce. Prostor mezi obvodovým pláštěm budovy a solární stěnou je přístupný po patrových rostech sloužících zároveň jako slunolamy, jejichž část představuje předlíc skleněné fasády. Energická koncepce budovy MZK využívající obnovitelné zdroje energie je založena na využívání solární energie v jižně orientovaných obvodových konstrukcích pro vytápění a přirozené větrání budovy a na využívání akumulace tepla ve stropních konstrukcích budovy umožňující zejména úspory energie na chlazení v teplém letním období. Specifickou částí budovy je západní část pro sklady knižních fondů, která umožňuje svým řešením a dělením na samostatné celky minimalizaci provozu VZT

zařízení v závislosti na zaplňování skladové kapacity s možností nouzového využití přirozeného větrání.

K výročí byla připravena malá výstava, která měla přiblížit jednak pro čtenáře běžně nepřístupné části budovy, a také představila několik dokumentů svázaných se vznikem budovy. K pročení bylo k dispozici memorandum rektorů brněnských vysokých škol či technický popis budovy. Návštěvníci měli také možnost seznámit se s původním plánem na umístění studoven vítězného návrhu, částí technické dokumentace a dalšími dokumenty, které jsou při výstavbě v dnešní době potřeba.

Jindra Pavelková
Jindra.Pavelkova@mzk.cz

Seminář knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje

Moravská zemská knihovna v Brně připravila ve spolupráci s Muzeem Brněnska Seminář knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje, který se konal v pondělí 25. dubna 2016 v reprezentativních prostorách Löw-Beerovy vily. Záštitu nad konáním semináře převzal ing. Jiří Němec, radní za oblast kultury Jihomoravského kraje. Semináře se zúčastnila také vedoucí oddělení kultury Odboru regionálního rozvoje Mgr. Petra Kovářová. Mezi účastníky byli kromě knihovníků také ředitelé paměťových institucí.

S úvodním slovem vystoupil ředitel Moravské zemské knihovny v Brně prof. Tomáš Kubíček a ředitel Muzea Brněnska Mgr. Antonín Reček. Seminář navázal na tradici seminářů, které Moravská zemská knihovna organizovala v letech 2005 až 2010. Cílem letošního setkání bylo obnovit platformu vzájemného sdílení a možné spolupráce. Změny, kterými procházejí veřejné knihovny (zejména zpřístupňování dokumentů on-line, digitalizace sbírek, snaha o modernizaci interiérů, služeb a zvyšování uživatelského komfortu), jsou v mnoha ohledech podobné těm, které zažívají také knihovny odborné. Stále více se ukazuje, že spolupráce a koordinace

činnosti veřejných, odborných a specializovaných knihoven, tedy i knihoven paměťových institucí, je v digitálním a informačním prostředí nezbytná.

První příspěvek **Digitalizace periodik v MZK** přednesl MgA. Michal Indrák, Ph.D., vedoucí odboru digitalizace a vedoucí oddělení digitalizace zvukových dokumentů Moravské zemské knihovny.

Digitalizace Archivu města Brna bylo téma, se kterým vystoupil PhDr. Libor Blažek, vedoucí AMB. Informoval o historii projektu, který má svoje počátky v letech 2008-2009. Jako archivní soubor, splňující hlavní požadavky digitalizace,

byly vybrány dokumenty Sčítání lidu pro město Brno a připojené obce z let 1850-1921. Soubor tvoří nenahraditelnou databázi z hlediska demografického i sociologického. Vlastní projekt digitalizace proběhl v letech 2011-2014 a týkal se ročníků sčítání 1850-1900. V rámci udržitelnosti projektu nyní pokračuje digitalizace sčítacích ročníků 1910 a 1921. Odkaz na webové stránky projektu: <http://digiarchiv.brno.cz/home>.

Projekt **CES on-line a další projekty CITEM** představil vedoucí Centra informačních a komunikačních technologií pro muzejnictví, které působí v rámci Moravského zemského muzea, ing. Ivo Rožnovský. Projekt CES (Centrální Evidence Sbírek muzejní povahy Ministerstva kultury) modernizuje a zefektivňuje centrální správu kulturního dědictví pamětových institucí (muzeí a galerií) a jejich fungování při poskytování veřejných služeb a naplňování poslání těchto institucí. Projekt byl pracovně pojmenován jako CES on-line, neboť přináší do systému CES možnosti přímé editace dat a on-line přístupu k datům. Odkaz na webové stránky projektu: <http://www.cesonline.cz/arl-ces/cs/index/>

Za knihovny pamětových institucí Jihomoravského kraje vystoupila vedoucí knihovny Jihomoravského muzea ve Znojmě Marie Nevřková

s příspěvkem **Jihomoravské muzeum ve Znojmě: Knihovna Jihomoravského muzea ve Znojmě se představuje**. Jednou z aktivit knihovny je spolupráce s Městskou knihovnou ve Znojmě. Realizuje se zejména formou metodické pomoci při vedení knihovničky, evidenci knihovnických fondů a konzultaci při pořizování nových modulů systému Clavius. Muzeum poskytuje zdarma Městské knihovně publikace a brožury do regionálního fondu, ale také různé propagační materiály. Pracovnice regionálního oddělení spolupracují s knihovnou při získávání publikací, které obce znojemského regionu vydávají a které jsou významným informačním pramenem pro muzejní pracovníky a ostatní badatele. Spolupráce tak probíhá nejen na úrovni knihovny, ale celé organizace. Od roku 2014 spolupracuje muzeum s Národní technickou knihovnou v Praze, s Národním úložištěm šedé literatury (NUŠL), které nabídlo jako jednu z možností zálohovat data v jejím Digitálním repozitáři.

V průběhu semináře měli účastníci příležitost navštívit odbornou knihovnu Löw-Beerovy vily, jejíž základ tvoří knihy z pozůstatosti brněnského architekta a přítele Greta Tugendhat Františka Kalivody (viz příspěvek Veroniky Lukešové v rubrice Veřejné knihovny). Odkaz na webové stránky knihovny: <http://www.vilalowbeer.cz/cz/vyzkum/>

Mgr. Antonín Reček, ředitel Muzea Brněnska, p.o.

Radní Jihomoravského kraje ing. Jiří Němec a vedoucí oddělení kultury Mgr. Petra Kovářová

knihovna.

Činnost Knihovnické komise při Asociaci muzeí a galerií a nabídku služeb knihovny Moravské galerie představila vedoucí knihovny PhDr. Judita Matějová v příspěvku **Knihovnická komise při AMG. Aktuality z knihovny Moravské galerie v Brně.**

S informací o aktivitách a činnosti firmy **Elsyst Engineering** vystoupil ing. Martin Noha. Firma Elsyst Engineering dlouhodobě spolupracuje na digitalizačních projektech s Národní knihovnou. Knihovně poskytuje komplexní služby v oblasti

mikrofilmování, digitalizace mikrofilmů a digitalizace papírových dokumentů různých formátů. Zajišťuje digitalizaci 3D objektů a dodávky kompletně vybavených digitalizačních pracovišť. Odkaz na webové stránky s nabídkou služeb knihovně: <http://www.ee.cz/vip/knihovnam.htm>

O založení regionální pobočky České archivní společnosti v Brně informoval Mgr. Jiří Dufka z Moravské zemské knihovny v příspěvku **Brněnská pobočka České archivní společnosti. Nová komunikační platforma jihomoravských paměťových institucí.** Z Programového prohlášení Brněnské

Ing. Ivo Rožnovský, vedoucí CITEM, MZM v Brně

pobočky České archivní společnosti: *Zaměříme se na podporu prezentace a propagace archivního bohatství a sdílení dobré praxe v této oblasti mezi pamětovými institucemi. Jsme otevření i zkušenostem a poznatkům ze zahraničí. ... cíle chceme realizovat prostřednictvím neformálních setkání, společenských akcí a exkurzí, pořádáním přednášek, diskuzí, workshopů, vydáváním publikací a dalšími činnostmi.*

Návrh na založení Brněnské pobočky byl schválen na valné hromadě Archivní společnosti 17. března 2016.

Projekt firmy Cosmotron na poli uchovávání informací představila ing. Naděžda Andrejčíková, Ph.D., ředitelka firmy, v příspěvku **Platforma ARL pro zpracování, zpřístupňování a uchovávání informací na příkladu Digitální kroniky**. Modul Digitální kronika je součástí ale může být i samostatnou částí automatizovaného systému Advanced Rapid Library (ARL). Slouží jako informační portál s možností tvorby, vyhledávání, zobrazení a uchovávání dat o událostech. Odkaz na

webové stránky k Digitální kronice: <http://www.cosmotron.cz/produkty/arl/digitalni-kronika>.

Na závěr pozvala přítomné účastníky na výstavu Svět brněnské buržoazie mezi Löw-Beer a Tugendhat kurátorka a historička Muzea Brněnska Mgr. Veronika Lukešová.

Cílem semináře bylo navázat a obnovit kontakty mezi knihovnami pamětových institucí v Jihomoravském kraji, podpořit sdílení inovací, trendů a zkušeností pro budoucí možnou spolupráci. Seminář měl ambice být takovou platformou ke sdílení, hledání a nacházení společných témat. Sešly se instituce, které mají společný cíl – uchovávat a rozvíjet historickou paměť a kulturní dědictví. Příkladem možné spolupráce může být např. spolupořádání výstav, spoluorganizování kulturních či vzdělávacích akcí nebo participace na digitalizačních projektech. Cesta ke spolupráci byla otevřena.

Monika Kratochvilová

Monika.Kratochvilova@mzk.cz

Odborná knihovna Slovákého muzea v Uh. Hradišti – Mgr. Iveta Mátlová

„Je to naše sluníčko“, říkají o ní kolegové z muzea

Iveta Mátlová vystudovala Střední knihovnickou školu v Brně a po nástupu do Slovákého muzea, kde získala místo odborné knihovnice, absolvovala v letech 1998 – 2003 dálkové studium v oboru knihovnictví a vědecké informace na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Přestože je kvalifikací knihovnice, právě u ní nastala mimořádná symbióza s jiným humanitním oborem, a sice muzejnictvím.

Odborná knihovna provází činnost Slovákého muzea od jeho vzniku v roce 1914, kdy obsahovala 1 500 přírůstkových čísel. Postupně se rozšiřovala zvláště o odborné časopisy, ale i cenné knihy.

V roce 1941 byl knihovní fond obohacen publikacemi muzeálního charakteru, vyčleněnými z místní knihovny v Uherském Hradišti. Cenné přírůstky do knihovny rovněž získalo muzeum ve stejném období darem od rodiny Stanclový. Důstojného místa se dostalo knihovně v roce 1942 v nové budově ve Smetanových sadech. Zde byly knihy uloženy podle vědních oborů, dále archivní rukopisy, archivní knihy a protokoly. Postupně byl sestavován popisný listkový seznam.

V roce 1995 nastoupila do knihovny Iveta Mátlová, v té době ještě pod dívčím jménem Bachánková, a právě v období let 1995–1996 prodělala muzejní

knihovna zásadní přestavbu. Díky osvěcenosti vedení muzea, především historičky PhDr. Blanky Rašticové, pod jejíž útvar knihovna spadala, došlo ke kompletnímu vytrídění, seřazení a inventarizaci knih, které byly následně počítačově zpracovány v systému CDS/ISIS. Pro nedostatek místa a vzhledem k formátovému stavění byla knihovna vybavena novými pojízdnými regály.

Iveta Mátlová je knihovnice, jejíž největší předností je dokonalá profesionalita, pečlivost, systematickosti, snaha neustále se odborně vzdělávat, vymýšlet a posunovat nové věci kupředu, ale také laskavost, ochota a vždy úsměv na tváři při kontaktu s uživatelem, coby přidanou hodnotou splněných požadavků.

Od počátku odborná knihovna úzce spolupracovala s Knihovnou BBB, díky čemuž od září 2005 využívá knihovnický systém Clavius. Dokumentový fond je zpřístupňován prostřednictvím on-line katalogu, jehož součástí je i databáze ANAL (budovaná od roku 1995), zpřístupňující články z vybraných regionálních periodik a sborníků; rovněž jsou zpracovávány články z celostátních a zahraničních periodik vztahujících se k regionu. Databáze RegCat (společně s Knihovnou BBB) obsahuje v současné době přes 30 000 článků.

V průběhu let se odborná knihovna rozrůstala do celkového dnešního počtu více než 23 000 exemplářů publikací, ročníků periodik či katalogů. Stala se nepostradatelným zdrojem informací nejen pro muzejní pracovníky, ale i pro

odbornou a laickou veřejnost. Svým zaměřením je přední odbornou knihovnou tohoto druhu v okrese a kvalitou fondu přesahuje hranice regionu. K prezenčnímu i absenčnímu studiu poskytuje badatelům dokumenty z oblasti archeologie, etnografie, historie a dějin umění. K dispozici je rovněž rozsáhlý fond regionální literatury.

V posledních letech se Iveta Mátlová intenzivně zabývala digitalizací, plně digitalizovány jsou např. Slovácké noviny a úzce spolupracovala i na e-badatelně Zlínského kraje, což je ojedinělý projekt, díky kterému se digitálně zpřístupňují zajímavé dokumenty sedmi paměťových institucí Zlínského kraje. Postupně bude elektronicky zpřístupněno 460 000 stran nejrozličnějších dokumentů a rovněž filmy v délce trvání 860 minut. Konkrétně se jedná např. o 610 monografií vydaných po roce 1800, dále to jsou staré tisky, staré noviny, časopisy, kartografické materiály a plány, listiny, dokumenty a plakáty, fotografické a skleněné negativy a rovněž 71 filmů.

Profesně se také podílí na organizování nejrozličnějších odborných seminářů, publikuje v odborných časopisech a její doménou je zpracovávání bibliografií pro nejrozličnější monografie, ať už specializované nebo místopisné.

Jak jsem již naznačil v úvodu textu, Iveta Mátlová není jenom knihovnicí, ale postupně se zapojila do celé škály muzejních aktivit, zejména v oblasti práce s dětmi. Možná i proto, že od roku 2003 je šťastně vdána a má devítiletou dceru Veroniku, ji tato činnost naplňuje. Nechybí na žádné akci Slováckého muzea a dá se říci, že patří k tmelícím prvkům muzejního kolektivu. O tom ostatně svědčí i skutečnost, že od roku 2015 zastává funkci zástupkyně ředitele Slováckého muzea.

Iveta Mátlová žije v malém slováckém městečku Hluk, a protože jí rozhodně nejsou lhostejné věci veřejné v místě svého bydliště, angažuje se i v komunální politice a od roku 2014 je členkou rady města Hluk. Pátým rokem má na starosti i místní zpravodaj *Hlucké noviny*, takže na nedostatek práce si rozhodně nemůže stěžovat, což ostatně ani nemá v povaze.

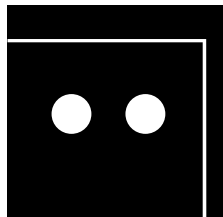
Na úplný závěr bych ještě rád vyzdvihl její další vlastnost, kterou je nepochybně skromnost. Ač sama vymyslela nebo se aktivně

podílela na jakékoli aktivitě, vždy stojí skromně v pozadí, v podstatě nemá příliš ráda publicitu (předpokládám, že i za tento text nebudu pochválen, ale vzhledem k tomu, že se známe a spolupracujeme mnoho let, tak to učiní

s neodmyslitelným úsměvem), ale její pilná a mnohdy neocenitelná práce za ní rozhodně stojí!

Radovan Jančář
reditel@knihovnabb.cz

Cyklus Oči Brna pokračuje

Červen: Sylvie Richterová

Ano, hledám světlo. Jde o to, nacházet a sdílet je. Psaní je jeden ze způsobů, jak.

Spisovatelka Sylvie Richterová se na tři měsíce „vrací“ do Brna. Po celé léto bude „přítomna“ prostřednictvím další výstavy v rámci pravidelného cyklu Oči Brna. Osobně se zúčastní také slavnostního zahájení, se čtenáři i ostatními návštěvníky kulturních akcí MZK se v červnu setká ještě jednou, a to při autorském čtení.

Brněnská rodačka, spisovatelka, básnířka a literární teoretička Sylvie Richterová vyrůstala v Králově Poli, kde také navštěvovala dvanáctiletku Jiřího Dimitrova. Velmi inspirující pro ni bylo její rodinné zázemí. Maminka Ljuba byla středoškolskou učitelkou, tatínek František působil jako vědecký pracovník v oboru fytopatologie. Rodiče se přátelili s řadou významných osobností, mezi něž patřili např. Jan Skácel, Oldřich Mikulášek, Vilém Reichmann nebo ředitel Universitní knihovny Miloš Papírník.

V roce 1963 složila Sylvie úspěšně zkoušky

na filozofickou fakultu v Brně (obor francouzština–čeština), avšak více ji lákala právě založená Univerzita 17. listopadu v Praze (existující v letech 1961–1974), kde vystudovala tlumočnictví (francouzština–ruština). V roce 1971 obhájila na Filozofické fakultě Karlovy univerzity práci o poezii francouzského básníka

Jacquesa Préverta a obdržela doktorát. Svou pozornost následně věnovala dílu českého estetiky a literárního teoretika Jana Mukařovského. Později, již v Itálii, se její zájem rozšířil i o další autory: Jiřího Koláře, Milana Kunderu, Jaroslava Haška, Bohumila Hrabala, Vladimíra Holana, J. A. Komenského nebo Věru Linhartovou. V Římě se Sylvie Richterová zapsala na bohemistiku, kterou tehdy vedl Angelo Maria Ripellino, studium ukončila prací o Věře Linhartové. Jako badatelka, lektorka a odborná

asistentka pracovala v letech 1974–1981 na Ústavu slovanské filologie římské Univerzity La Sapienza. V roce 1987 vyhrála Sylvie konkurz na místo profesorky českého a slovenského jazyka na univerzitě v Padově. V roce 1991 přestoupila na univerzitu ve Viterbu, od roku 1997 působila zároveň

i v Římě, od roku 2001 pouze v Římě. V roce 2009 odešla z římské univerzity, aby se mohla věnovat psaní a aby se znovu sžívala s moravskou i českou zemí. Psát vlastní texty zkoušela Sylvie již od raného dětství, opravdu psát však začala teprve, když se vzdálila z domu. Ve svém debutu, knize *Návraty a jiné ztráty* (1978), se vrací do svého dětství. Své vzpomínky konfrontuje s postojem zralého člověka. Z deníkových zápisků vychází její díla *Místopis* (1983) a *Slabikář otcovského jazyka* (1986). O dalším svém díle *Rozptýlené podoby* (1993) říká, že ho psala mj. proto, že se nemohla setkat s nikým z Čech, tudíž ji popoháněla touha vyjádřit se v rodném jazyce. Český psaný básně vyšly ve sbírkách *Neviditelné jistoty* (1994) a *Čas věčnost* (2003). Jistý zlom v jejím prozaickém projevu přináší kniha *Druhé loučení* (1994). Spisovatelka se stylem svého psaní cítí blízká k dílům především Věry Linhartové a Ludvíka Vaculíka. „Co je spojuje – a mne s nimi – je, řekla bych, pojetí psaní jako osudu, jako existenciální dimenze, jako hry s vlastním životem. Namísto konstrukce a zápletky tajné dveře otevřené pro ticho nebo pro vpád něčeho“.

Její poslední a také nejobsáhlejší prozaický dílem je román *Každá věc ať dospěje na své místo* (2014), v němž básnickým jazykem vyprávěný, humorem protkaný osobní příběh hlavního hrdiny Jana Lazara sleduje stopy velkých, politických dějin. Děj románu je zasazen vedle Říma, Prahy, Vysočiny – tedy míst, která Sylvie Richterová důvěrně zná – také do jejího rodného města Brna s jeho jedinečnou atmosférou.

V současné době žije Sylvie Richterová střídavě v Praze a v Trevignanu Romanu.

Kdy: 1. června – 28. srpna 2016

Kde: Moravská zemská knihovna v Brně, Kounicova 65a, Brno

Výstava: **Proměny cesty**

Kdy: 2. června 2016 v 17.00 hod.

Kde: Moravská zemská knihovna v Brně, Kounicova 65a, Brno; konferenční sál

Vernisáž: **Vernisáž výstavy Proměny cesty**

Úvodní slovo: Sylvie Richterová, Jan Šulc, Tomáš Kubiček (ředitel MZK)

Doprovodný program: recitace Michal Bumbálek (člen NdB); hudební doprovod (barokní harfa) Jana Janků

Kdy: 7. června 2016 v 17.00 hod.

Kde: Moravská zemská knihovna v Brně, Kounicova 65a, Brno; konferenční sál

Autorské čtení: **Vidět ve všem něco víc**

(Autorské čtení spisovatelky Sylvie Richterové.)

Září: Arnošt Goldflam

Osobnost Očí Brna na měsíc září není třeba příliš představovat. Spisovatel, herec, dramatik, režisér a pedagog Arnošt Goldflam (22. září 1946 v Brně) oslaví v letošním roce významné životní jubileum. Při této příležitosti připravujeme ve spolupráci s ním v rámci pravidelného cyklu Moravské zemské knihovny nejen výstavu, ale i další doprovodné akce, v nichž představíme brněnského rodáka v plné šíři jeho mnoha profesních aktivit.

Když si Arnošt Goldflam vybíral jako mladík své povolání, rodinná tradice ho nejdříve přilákala ke studiu medicíny. To však nedokončil. Po vyzkoušení si řady různorodých profesí ho natrvalo zlákal umělecké múzy... V roce 1977 úspěšně absolvoval studium režie na JAMU v Brně. Nejen jako režisér, ale i jako herec se prosazoval již během studia – působil v satirickém divadle Večerní Brno, Divadlo X a v Divadle na provázku. V letech 1978–1993 pak v prostějovském Hanáckém divadle, pozdějším HaDivadle,

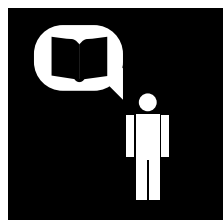
jehož poetiku ovlivnil nejen jako režisér, ale i jako herec a autor divadelních her. Po odchodu z HaDivadla, kdy jeho hry přestaly vznikat pouze pro potřeby jednoho, konkrétního souboru, se jeho tvorba rozšířila na více oblastí. Vedle více než padesáti her a dramatizací je autorem řady knih, např. *Pořád o jednom a jiné (povídky)*, *Tatínek není k zahození*, *Pohádky pro malé i velké*, *Osudy a jejich pán (a jiné povídky)*, *Tatínek 002*, *Pohádky pro celou rodinu*, *Standa a dům hrůzy*. Publikuje

také v řadě periodik. Jím vytvářené imaginární světy jsou plné humoru, nadsázky a hravosti. Od 80. let se začal objevovat také jako herec filmový. V současné době působí autoricky a režisérsky především v divadlech pražských a zahraničních (v Německu, Rakousku, Polsku). Věnuje se i dráze pedagogické.

Připravované akce sledujte na www.mzk.cz

Romana Macháčková
Romana.machackova@mzk.cz

České děti jako čtenáři

PRÁZOVÁ, Irena, Kateřina HOMOLOVÁ, Hana LANDOVÁ a Vít RICHTER. *České děti jako čtenáři*. Brno: Host, 2014. ISBN 978-80-7491-492-8.

O autorech monografie

PhDr. Irena Prázová, Ph.D., se dlouhodobě věnuje problematice čtení a čtenářství dětí a dospělých. Zabývá se rovněž analýzou uživatelských potřeb a výzkumy v knihovnách. Působí na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.

PhDr. Kateřina Homolová, Ph.D., je odbornou asistentkou na Slezské univerzitě v Opavě a na Ostravské univerzitě v Ostravě. Dlouhodobě se zabývá teorií dětského čtenářství, se zaměřením na pedagogicko-didaktické a psychosociální aspekty čtenářství u dětí a dospívajících.

PhDr. Hana Landová, Ph.D., se dlouhodobě věnuje problematice informační gramotnosti ve vzdělávání a možnostem jejího rozvoje. Na České zemědělské univerzitě v Praze a Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze se zabývá rolí knihoven a knihovníků.

PhDr. Vít Richter je ředitelem Knihovnického institutu Národní knihovny České republiky a předsedou Ústřední knihovnické rady.

Spolupracuje na řadě celostátních průzkumů zaměřených na problematiku knihoven, čtenářství dětí a dospělých.

O publikaci

Odborných publikací z oboru knihovnictví nevychází u nás hodně. Je tedy oživením knižního trhu, že v roce 2014 vydalo nakladatelství HOST a Národní knihovna České republiky, Praha útlou odbornou publikaci na téma dětské čtenářství pod výstižným názvem *České děti jako čtenáři*. Diskuse o tom, zda klasická kniha obstojí v konkurenci nových médií, jsou nekonečné. Monografie se snaží hledat odpovědi na otázky, zda a jak čtení ovlivňuje úspěšnost dítěte v celém vzdělávacím procesu. Zda je pravdou, že české děti (ne)čtou, jaký mají vztah ke knihovně, jak je ovlivňuje ve čtenářském chování rodina, škola a knihovna. Jaké knihy preferují a proč? Jak si knihy shánějí a jak je to se školní doporučenou četbou?

Monografie předkládá výsledky prvního reprezentativního výzkumu českého dětského čtenářství od šesti do čtrnácti let, který realizoval v letech 2013 a 2014 Knihovnický institut Národní knihovny České republiky. Výzkum se zaměřil jak na vztah dětí k četbě, tak na specifika čtenářského chování (jako je například vnímání čtení knih dětmi, frekvence čtení, žánrové preference atd.). V této souvislosti se dále analyzovala rodina a škola, zjišťovalo se, jak ovlivňují děti v tomto směru. Výzkumná pozornost se zaměřila rovněž na vztah dětí ke knihovnám. Monografie komentuje a interpretuje výsledky obou zmíněných průzkumů. Autoři vycházejí i z podnětných připomínek Mgr. Zlaty Houškové a docenta Pavla Rankova z Komenského univerzity v Bratislavě Filozofické fakulty Katedry knihovní a informační vědy.

Mezi mladšími dětmi není rozdíl mezi dívkami a chlapci, pokud jde o frekvenci návštěv knihovny. Častěji chodí do knihovny děti, které jsou silnými čtenáři. Slabí čtenáři a nečtenáři do knihovny skoro nechodí. Pokud děti do knihovny chodí, tak naprostá většina dětí do ní chodí ráda. Důvodem návštěv knihovny je půjčování knih a druhým nejčastěji uváděným důvodem je návštěva konkrétního programu se školou. Internet v knihovně využívají mladší děti minimálně, jen 6 % a starší 20 %. Vnímají knihovnu jako prostor, kde je klid a kde se jim moc líbí, rovněž knihovnice vnímají jako ochotné a příjemné. V knihovně by uvítali více nových knih, čtečky a stolní hry. Více než polovina dětí se o knihovně dozvěděla od rodičů, ve škole nebo od kamarádů.

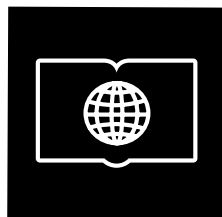
Doporučení podporující čtení pro rodiče, školy a knihovny (s. 101) uvádí, že rodiče, škola a knihovna tvoří základní trojúhelník podpory dětského čtenářství. Rodiče dítě inspirují a motivují k četbě, škola je naučí technice čtení a povinnosti číst a knihovna jim nabízí „možnost číst si“ pro radost a zábavu. Volný čas dětí je rozdělen mezi učením do školy, kroužky, učením se cizím jazykům, sportováním, ale i sledováním televize, internetu, hraním počítačových her a zapojením se do sociálních sítí. Na čtení dětem moc času nezbyvá. Mnohdy nad vším dominují mediální aktivity. Společné čtení

a čtení v rodině mají zásadní vliv na dítě, aby se stalo čtenářem. Domácí knihovna hraje rovněž důležitou roli, společný nákup knih a návštěvy knihovny. Školy by měly spolupracovat nejen s rodiči, ale zejména i s knihovnicí. Kvalitní školní knihovny s profesionálním knihovníkem stojí ve většině zemí za dobrou čtenářskou gramotností u dětí. U nás schází potřebná legislativa. Veřejné knihovny svými bohatými aktivitami zachraňují situaci (knihovnické lekce, besedy, čtenářské aktivity atd.), ale nedokážou plně nahradit kvalitní a fungující školní knihovnu. Za pozornost stojí kapitola 8 Srovnání s výzkumy dětského čtenářství doma i v zahraničí.

Publikace je primárně určena odborné knihovnické veřejnosti, ale i učitelům a rodičům, dále studentům a všem, komu záleží na vzdělávání dětí. Autorům se podařilo skloubit údaje z výzkumů s praktickým výstupem – doporučením pro rodiče, školy a knihovny, jak by měly na problematiku rozvíjení čtenářství u dětí nahlížet a jak ji s úspěchem realizovat.

Libuše Foberová
libuse.foberova@jpf.slu.cz

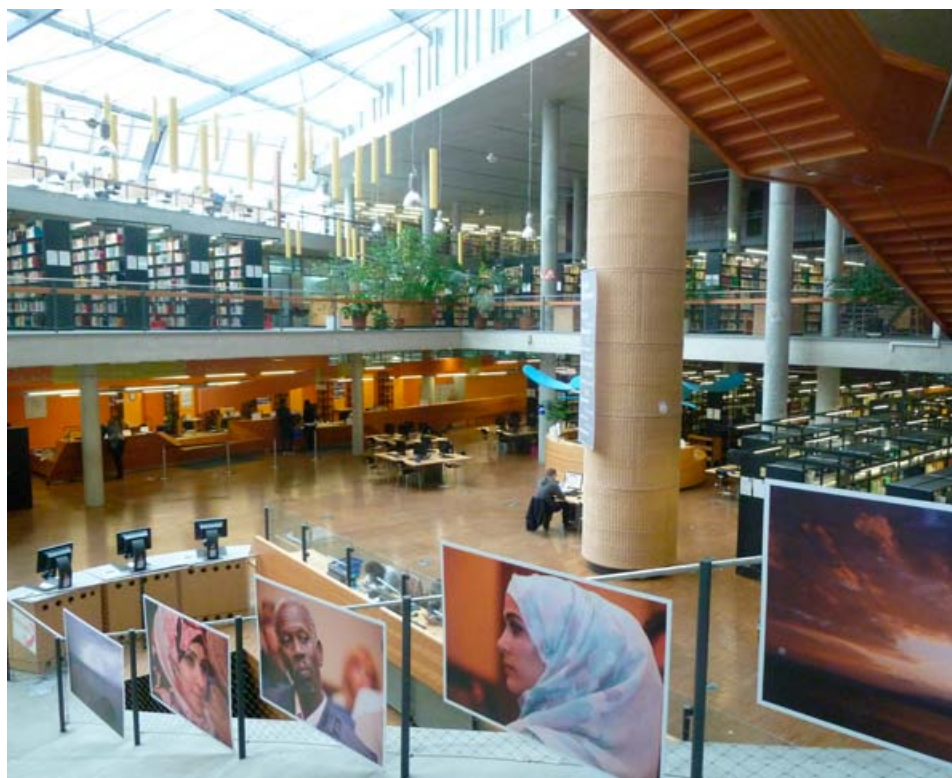

Článek je pokračováním z předchozího čísla Duhy, zachycuje knihovny navštívené v rámci studijní cesty se SKIP v říjnu roku 2015. O německých knihovnách byl publikován článek Barbory Buchtové v Duze č. 1/2015 „Inspirace z německých knihoven“. Z toho důvodu vynechávám informace o **Philologische Bibliothek der Freien Universität Berlin**, kterou jsme navštívili jako jednu z prvních.

Další navštívenou knihovnou byla **Zentralbibliothek Recht der Universität Hamburg**.

Původní budova univerzity je z r. 2004 a je místními označována jako „Book Tower“ (česky Knižní věž). V roce 2006 k ní byla přistavena nová, druhá část budovy. Propojení

se starším, sousedícím prostorem univerzity je pomocí rampy. Tím tak vznikl bezbariérový prostor knihovny. Před rokem 2005 bylo v Hamburgu celkem 18 knihoven, ty se poté sloučily do jednoho domu. Budova je celá prosklená, má 5 pater, ve dne má hodně světla, v noci je celá osvětlená – mají otevřeno 24 hod.

Otto-von-Guericke Universität Magdeburg, Universitätsbibliothek

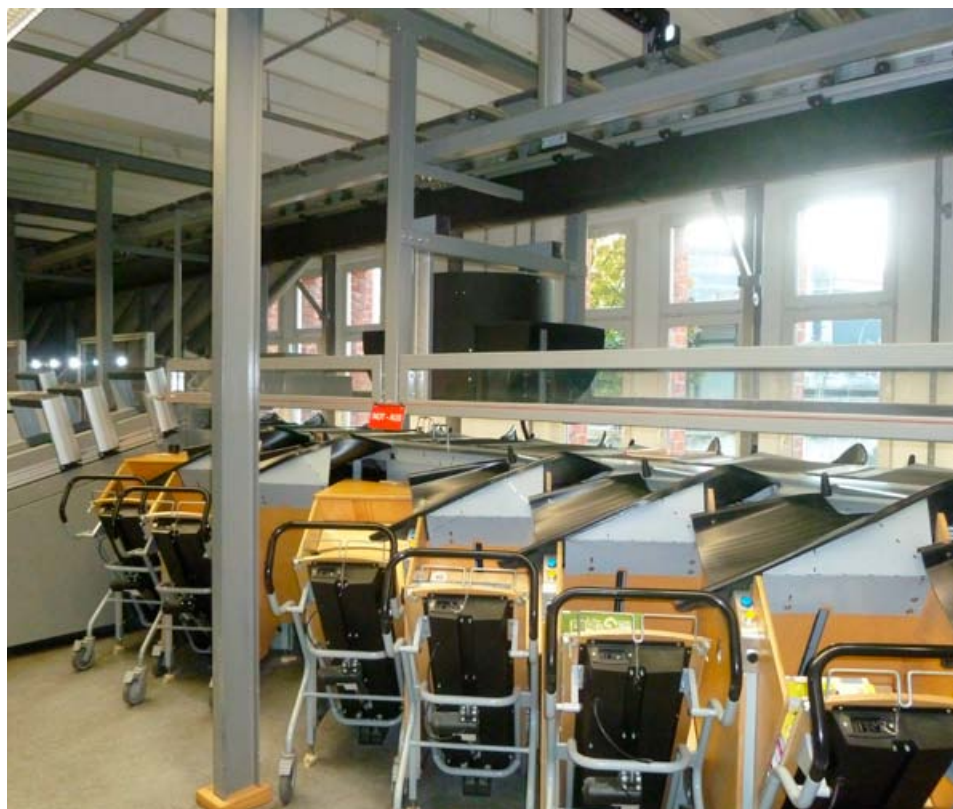
Universität Leipzig, Universitätsbibliothek Leipzig, Campus-Bibliothek

denně. Systém je zabezpečený přes vstupní elektronický systém – turniket, který vyžaduje vložit čtenářský průkaz. V knihovním fondu je 470 000 knih a 900 titulů časopisů. K dispozici je celkem 1 080 studijních míst, 25 veřejných PC, samozřejmě jsou e-booky a databáze. V pěti podlažích najdete 4 uzavřené týmové studovny a 2 nové, kde lze hlasitě mluvit. Jistotu ticha a malého hluku zajišťují i tzv. „tlumiče hluku“ – velké válce ze speciálního materiálu připomínající molitan. Mají registrovaných 4 000 studentů práv a stovky uživatelů z široké veřejnosti. Denně knihovnu navštíví 3 000 uživatelů. V knihovně pracuje 35 knihovníků, z toho je 25 plných úvazků.

Bücherhallen Hamburg, Zentralbibliothek

Veřejná knihovna, byla založena z r. 1899, k 111. výročí knihovny 11. 11. 2011 znovu-otevřeli centrální knihovnu v budově původní pošty. Knihovna plní regionální funkci,

obhospodařují stejným systémem přes své pověřené knihovny okolní knihovny v obcích. Sami k nim distribuují výměnné fondy. Mají 14 poboček knihovny, 2 bibliobusy; celkem 387 plných úvazků knihovníků (z toho v ústřední knihovně je 71 plných úvazků, z původních 100 úvazků před pěti lety po-
ciťují jako zhoršení). Zejména při konání různých akcí využívají práce celkem 475 dobrovolníků! Dokumentový fond se skládá z 50 % tištěných knih a 50 % AV médií, což je největší objem z knihoven v Německu, hudebniny půjčují meziknihovní službou do ostatních knihoven. Ročně nakupují 468 000 titulů ve 28 jazycích. Fond má celkem 3,7 mil. svazků. Počet návštěv(níků) / rok: 1.030 000. Knihovna nabízí autorská čtení, workshopy, představení. V neděli se podle zákoníku práce v Německu nesmí půjčovat, mohou pouze akademické, veřejné knihovny ne. Knihovničci jsou pyšní na velkokapacitní automatickou třídíčku fondu.

Bücherhallen Hamburg, Zentralbibliothek, automatická třídícíka fondu

Otto-von-Guericke Universität Magdeburg, Universitätsbibliothek

Magdeburg je od 19. st. průmyslové město, od r. 1953 univerzitní město. Budova knihovny je otevřena od 1. 10. 2003. Má plochu 1 030 000 m², k dispozici 690 míst k sezení, 60 individuálních míst, 70 míst v týmových studovnách. Ve fondu je 1 200 000 svazků knih, 80 % je ve volném výběru. Otevírací doba knihovny je 85 hod. týdně a pracuje zde celkem 78 zaměstnanců. Tato knihovna byla jediná z námi navštívených knihoven, kde je vyžadováno před vstupem do prostor knihovny odložit oblečení a věci do skříněk. Přestože narostl počet elektronických informačních zdrojů se vzdáleným přístupem i z domova, počet fyzických návštěv v knihovně zůstává stejný.

Universität Leipzig, Universitätsbibliothek Leipzig, Campus-Bibliothek

Knihovna, která je otevřena non-stop 7 dní v týdnu. V noční dobu: od 19.00 do 8.00 jsou k dispozici pouze dva zástupci ostrahy, provoz funguje bez knihovníků. Od 22.00 je vstup umožněn na registrační průkazku bočním vchodem (je to z důvodu toho, že univerzitní areál – kampus se v 22.00 uzavírá). K půjčování a vrácení mají k dispozici self check a automat na vrácení a třídění fondů do skladů. Tím, že je knihovna otevřena 24 hod. denně, je uzpůsobeno i prostředí knihovny: spousta gaučů na odpočinek či krátký spánek, možnost jíst a pít v knihovně. Složení zaměstnanců: 2 knihovníci, 5 knihovnických asistentů – ti zpracovávají fond

– akvizice, katalogizace, poté 3 odborníci, specialisté na dané vědní obory a předměty. Denně knihovnu navštíví 4 000 – 5 000 návštěvníků. Budova má 5 podlaží. Rekonstrukce prostor proběhla v roce 2009, nyní již povolili vstup i s oblečením a pitím a jídlem. Bylo vidět, že čtenáři – převážně studenti – se v prostoru a fondu knihovny museli zorientovat sami, sami si pomoci. Případné dotazy mohli klást pouze službě v přízemí budovy. Tato knihovna byla ze všech knihoven nejvíce

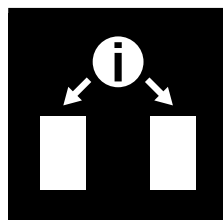
automatizovaná, současně zde pracuje nejméně knihovníků.

Závěr

Knihovny v Německu vynikají precizním pořádkem, účelovostí a systematickostí fondu a veškerého prostoru. Jsou technologicky vyzrálé, důraz je kladen na automatizaci obsluhy.

Adéla Dilhofová
dilhofova@mzk.cz

Nahlédnutí do polských knihoven

V dubnu letošního roku proběhla odborná exkurze studentů Kabinetu informačních studií a knihovnictví FF MU do polských knihoven. Měli jsme možnost navštívit celkem čtyři knihovny – dvě v Krakově a dvě ve Varšavě. Kromě národní knihovny jsme se v obou městech seznámili s univerzitními a veřejnými knihovnami. V následujícím textu je každá knihovna stručně představena a popsána na základě postřehů z uskutečněné návštěvy.

Biblioteka Jagiellońska

První exkurze proběhla v Jagelonské knihovně, která je součástí Jagelonské univerzity v Krakově. Díky své bohaté sbírce polské literatury je vnímána jako druhá národní knihovna. Její fond, budovaný již od 2. poloviny 14. století, tvoří přes 6 milionů dokumentů. Plní roli univerzitní a veřejné knihovny, sídlí v budově z 30. let 20. století, ke které bylo na přelomu tisíciletí přistavěno nové křídlo. Vstup do knihovny je povolen pouze registrovaným uživatelům s platným čtenářským průkazem. Před vstupem si musí odložit zavazadla a kabáty v šatně, dále jsou jim k dispozici plastové košíky na ukládání dokumentů. Fond není zastřežen, proto musí uživatelé při odchodu předložit košík ke kontrole ostraze, která je v případě zájmu o výpůjčku nasměruje k výpůjčnímu pultu.

Asi největším překvapením v interiéru knihovny jsou sály s lístkovými katalogy. On-line katalog obsahuje pouze dokumenty vydané po roce 1989. Průběžně jsou do něj doplňovány záznamy z listkových katalogů – především knihy a periodika z let 1950-1993. Žádku na výpůjčku je však potřeba vyplnit elektronicky. Spektrum nabízených služeb odpovídá nabídce našich akademických knihoven. Kromě velké studovny a celé řady menších studoven mohou uživatelé navštívit také oddělení periodik, kartografických a grafických dokumentů, hudebnin, audiovizuálních dokumentů či rukopisů a starých tisků. Zajímavé dokumenty z fondu jsou návštěvníkům průběžně prezentovány ve výstavní místnosti. V době naší návštěvy jsme si mohli prohlédnout například notový zápis mladého Mozarta, nejstarší krakovský tisk nebo plán Brna z roku 1824. Knihovna budí respekt svým fondem i rozsahem

služeb, její interiér však působí i v nové části budovy poněkud konzervativním dojmem.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie – Arteteka

Cílem druhé návštěvy se stala pobočka místní veřejné knihovny – Arteteki Wojewodzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Artoteka sídlí v nové moderní budově, jejíž prostory sdílí společně s divadlem a kavárnou. Nachází se ve třech patrech objektu, každému podlaží odpovídá specifické tematické zaměření. První patro je věnováno hudbě. Uživatelé zde mohou využít počítače k poslechu hudby a vyhledávání informací v odborných databázích, absenčně si vypůjčit hudební nahrávky nebo si přehrát skladby na elektrickém pianu. Druhé podlaží patří obrazu, tedy kolekci filmů, seriálů, dokumentů, ale i počítačových her či komiksů. Tvůrčímu prostoru ve třetím patře dominuje slovo. Kromě e-booků, elektronických časopisů a audioknih je v něm dostupná také digitální sbírka street artu.

Arteteka

Oproti tradičnímu knihovnímu fondu v pobočce téměř chybí tištěné knihy (jedinou výjimkou jsou komiksy). Většinu místa proto nezabírají regály, ale volný prostor doplněný pohodlným nábytkem k sezení a práci. Uživateléské počítače vybavené speciálním softwarem pro tvorbu a zpracování hudby, grafiky a videí, mají dotykové obrazovky. Mýš a klávesnici si lze na požádání zapůjčit u obsluhy. S ohledem na fond se půjčují také tablety a čtečky. Veřejnost je seznamována s používáním těchto moderních technologií prostřednictvím workshopů, které jsou určeny pro skupiny (školy, školky) i jednotlivce z řad široké veřejnosti. Prostory jsou dále využívány k pořádání výstav, festivalů (hry, komiksy), setkání s autory filmů a hraní městských her či larpů. Proto také většinu návštěvníků v době naší exkurze tvořili studenti a mladí lidé v teenager-ském věku.

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie

Ve Varšavě jsme nejprve zavítali do univerzitní knihovny – Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie. Jejím působištěm je nová budova s netradiční architekturou, jejíž slavnostního otevření se v roce 1999 osobně zúčastnil i tehdejší papež Jan Pavel II. Za tímto účelem pro něj bylo vyrobeno speciální křeslo, dodnes v knihovně vystavené. Budova zaujme už zvenku svou fasádou, kterou tvoří osm velkých měděných panelů představujících říši vědění, historie a písemnictví (obsahují text v sanskrtu, hebrejštině, arabštině, řečtině, staré ruštině, historické polštině, notový záznam a matematický vzorec). Dalším specifikem stavby je jedna z největších střešních zahrad v Evropě s rozlohou 1 hektar, z níž je krásný výhled na město i řeku Vislu. V budově se kromě knihovny nachází také komerční kancelářské prostory, knihkupectví, pošta, kavárny a zábavní centrum s bowlingem. Díky tomu se stala oblíbeným místem setkávání varšavských studentů.

Interiér knihovny má antický ráz. Po průchodu přes kontrolní bod registrovaný čtenář vystoupá schodištěm ke čtyřem mohutným sloupům. Na vrcholu každého z nich je socha jednoho polského filozofa (Kazimierz Twardowski, Jan Lukaszewicz,

Alfred Tarski, Stanislaw Lesniewski). Za sloupů se nachází hlavní hala s listkovými katalogy, informačním a registračním pultem, výpůjční přepážkou a počítači určenými pro vyhledávání v katalogu. V dalších dvou patrech lze najít týmové a individuální studovny, kanceláře pro akademické pracovníky, studovnu periodik, referenční studovnu i speciální sbírky (rukopisy, prvotisky, staré tisky, mapy, hudebniny, grafika – např. Rembrandt, Rubens). Sklady jsou umístěny v přízemí budovy. Fond čítající přes 3 miliony dokumentů představuje jednu ze tří největších sbírek vědeckých a odborných publikací v Polsku. Vedle služeb pro studenty, podpory vědy a výzkumu či vzdělávání nabízí knihovna svým uživatelům také možnost návštěvy autentické japonské čajovny.

Biblioteka Narodowa

Závěrečná exkurze nás zavedla do největší a nejvýznamnější polské knihovny – Biblioteki Narodowej. Navštívili jsme její novou budovu, která byla postavena v 70. letech 20. století. Jedná se o komplex tří budov spojených průchody, v nichž uchovávají většinu z téměř 10 milionů knihovních jednotek. Pouze historické fondy jsou uloženy

v jiné části Varšavy, v paláci Krasinskih poblíž Starého Města. Podrobný popis knihovny a její činnosti by vydal na samostatný článek, proto jen několik základních informací. Vykonávané funkce odpovídají postavení národní knihovny – získává, zpracovává, uchovává a zpřístupňuje knižní a časopiseckou produkci v Polsku včetně zahraničních polonik. V návaznosti na fond se zabývá jeho ochranou, konzervací, dokumentací (tvorba národní bibliografie) a digitalizací (buduje Národní digitální knihovnu Polona). Současně je národním informačním střediskem a spolupracuje s knihovnami v národním i mezinárodním měřítku.

Ve své činnosti dále zpracovává statistiky čtenářství i veřejných knihoven v Polsku a plní metodickou funkci. Přiděluje standardní čísla knihám, seriálům i hudebninám, má bohatou publikační činnost. Její služby mohou využívat čtenáři od 14 let, většina fondu je však určena pouze k prezenčnímu studiu. Volné výběry se nachází v celé řadě studoven, jedna z nich je věnována i knihovnictví a informační vědě. Vybavení interiérů se dočkalo poslední změny v 90. letech, proto se v budoucnu připravuje jejich rekonstrukce. Pokud se jí podaří zrealizovat v souladu s představenými vizualizacemi, stane se knihovna moderním atraktivním prostorem pro vědu a vzdělávání.

Biblioteka Narodowa

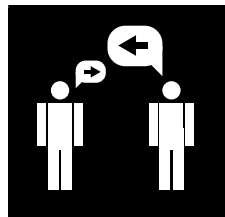
Závěr

Každá z navštívených knihoven nás zaujala a měla své specifikum. V mnohém se podobají našim knihovnám – spektrem poskytovaných služeb i způsobem organizace činnosti. Asi nejvíce překvapující byl velký prostor věnovaný listkovým katalogům

a omezený přístup pro neregistrované čtenáře. Možnou inspiraci naopak představuje přenesení těžiště zájmu z tištěných materiálů na další způsoby prezentace informací nebo větší zapojení automatizace do jednotlivých knihovnických procesů.

Jan Lidmila
lidmila@mzk.cz

Rozhodně to není rutina – rozhovor s Petrem Minaříkem a Pavlem Řehoříkem

Od roku 2000 probíhá každý červenec v Brně literární festival Měsíc autorského čtení. Za 17 let se stal nejdůležitějším středoevropským literárním festivalem, který se z Moravy rozšířil do dalších zemí. V červenci 2016 bude hostit spisovatelky a spisovatele ze Španělska, důvod si promluvit s jeho zakladateli Petrem Minaříkem a Pavlem Řehoříkem z nakladatelství Větrné mlýny.

Měsíc autorského čtení je možná nejúspěšnější exportní artikl české kultury po roce 1989, tedy v kategorii festivalů určitě. Proč právě festival autorského čtení?

Pavel Řehořík: Když jsme festival v roce 2000 zakládali, samozřejmě jsme nemohli tušit, s jakým zájmem se u diváků setká. Že bude čtení autora, tedy nikoliv profesionálního herce, tak populární. A přitom má tento žánr všechny zdánlivé handicapy pro provozování umění na scéně. Autor čte tiše, má vadu řeči a celou dobu sedí za stolem (tedy obvykle, najdou se i výjimky z řad slamerů) a čte. To přece každý může dělat doma. A přesto úspěch, tak velký, že z nápadu pro jeden rok se stala tradice a nejnavštěvovanější letní kulturní podnik v Brně.

Petr Minařík: Mezinárodní rozměr získal festival v roce 2005, kdy jsme k domácí přidali i zahraniční linii, tedy festival během července hostí 31 českých a slovenských autorů. Každý rok pak stejný počet spisovatelů ze zahraničí, vloni to byli Ukrajinci, letos Španělé

(a samozřejmě Katalánci, Baskové). Posledních šest let se pak festival vřítíl na mezinárodní scénu. Zcela totožný program, vždy jen s denním zpožděním, se odvíjí v Ostravě, polské Vratislavi, slovenských Košicích a ukrajinském Lvově.

Jaký to má smysl organizovat tak velký festival v dalších městech, tedy jaký přínos to je pro český kontext, českou literaturu?

Pavel Řehořík: Zásadní. Čeští spisovatelé se díky festivalu, ale pochopitelně nejen díky němu, dostávají do mezinárodních souvislostí. Jede-li český autor třeba se španělským pět dní touto tour střední Evropou, tak taky vzniknou nejrůznější plány, vazby. Moderně řečeno kontakty.

Petr Minařík: A samozřejmě je v těchto zemích o české literatuře slyšet, vznikají překlady konkrétních děl, konečně se v Polsku a na Ukrajině ví, že není jen Kundera a Hrabal. Tedy myslím u širší čtenářské obce, ta odborná to ví dlouhodobě.

Petr Minařík a Pavel Řehořík

Snažíte se, aby festival nebyl jen o autorských čteních, tedy jen o samotném festivalu.

Pavel Řehořík: Festival je to hlavní. Zní to trochu jako klišé, ale náš festival opravdu tvoří jeho diváci, kteří třeba v Brně chodí v masových počtech, to je velmi důležité. A dokud toto nepomine, pak má smysl dělat podobnou akci. Ale samozřejmě hledáme cesty, jak platformu, kterou festival tvoří, rozšiřovat, posouvat a hlavně i uchovávat. Po každém ročníku festivalu něco zůstává, a to nás pochopitelně zajímá.

Petr Minařík: Ať jsou to ohlasy v médiích, spolupracujeme intenzivně s rozhlasem, denním tiskem, téměř s každým autorem vyjde rozhovor, všechna čtení jsou online přenášena na webu, pak jsou následně k dispozici v archivu. To je ten základní rozměr, archivace, řekněme. Pak jsou tu ale také filmy českých, slovenských a polských dokumentaristů. Na každém ročníku jich vznikne 16 a jsou poté vysílány ve veřejnoprávních televizích Polska (TVP), Česka (ČT) a Slovenska (RTVS). Jsou to osmiminutové portréty – dokumentární eseje. Takto se festival dostává k násobně většímu okruhu publika, než při samotných

autorských čteních. A samozřejmě je tu efekt festivalů.

Pavel Řehořík: A buduje se tím jakási audiovizuální antologie zahraničních spisovatelů, už máme, tedy nejen my, ale taky veřejnoprávní televize zmíněných zemí, filmy skotských a ukrajinských autorů, letos přibudou španělští. Často se setkáváme s reakcemi, že ani v daných zemích (Skotsko, Ukrajina) podobné materiály nemají, nemají dost záznamů se svými současnými autory. Myslím, že to je důležité.

A novinkou jsou i knížky zahraničních autorů, jak vznikl tento nápad?

Petr Minařík: Je to v podobném duchu jako filmy. Na festival letos přijede 31 španělských autorů. Výsadek, který se jen tak nebude opakovat. Vždy říkáme, že čtenáři mají naprosto jedinečnou možnost poznat, být samozřejmě jen v jakémsi subjektivním výseku, konkrétní španělskou literaturu. A chceme tuto výseč, toto obohacení našeho kulturního prostoru zachovat. A proto každému autorovi zahraniční linie vychází kniha do sta stran, kterou nelze koupit

v knihkupectvích, ale jen na festivalu nebo na internetu.

A co knihovny, kdyby měly zájem o tyto svazky?

Pavel Řehořík: Ano, do knihoven tyto sešity rozhodně patří. Bude-li se někdo chtít seznámit s ukrajinskou nebo španělskou literaturou, tedy tou současnou, pak mu právě edice Knihovna MAC poskytne základní poznání, možnost prvního ponoru. Knihovnám svazky rádi zasíláme, jsou jim k dispozici.

Petr Minařík: Časem budou existovat tyto svazky taky jako e-knihy, mají lidovou cenu 50 Kč, takže věříme, že se postupně budou dostávat ke stále většímu okruhu zájemců.

Letos v červenci bude MAC španělský. Jaký bude?

Pavel Řehořík: To my nevíme, to je na tom nejkrásnější. Autoři jsou osloveni, snad všichni dorazí. Finišujeme s posledními překlady, objednáváme cca 200 letenek nejrůznějšími směry, objednáváme 310 noclehů, ale jaká bude atmosféra, jak si španělská literatura sedne s českým (ukrajinským, polským, slovenským) čtenářem, to je překvapení, na jehož odhalení se těšíme i my.

Petr Minařík: Ano, v tom obrovském rozsahu, délce festivalu a záplavě nových jmen, se dá těžko přesně odhadovat, lze tušit a domýšlet ze zkušeností z minula, ale neznámých je vždy dost. Po pravdě je to možná právě toto, co nás na práci na Měsíci autorského čtení baví nejvíc.

Děkuji za rozhovor.
Tomáš Kubiček

Petr Minařík se narodil v Brně (1975), je šéfredaktorem nakladatelství Větrné mlýny, které založil s Pavlem Řehoříkem v roce 1995, a hlavním dramaturgem středoevropského literárního festivalu Měsíc autorského čtení, který společně založili v roce 2000. Nakladatelství Větrné mlýny vydává kvalitní literaturu napříč žánry. Je také šéfredaktorem kulturní revue RozRazil, která byla založena v roce 2005. Od roku 2009 je spolu s Pavlem Řehoříkem producentem dokumentárních filmů, které mají blízko k literatuře. Spolupracuje s Divadlem Husa na provázku a s Českou televizí.

Pavel Řehořík se narodil v Brně (1972), producent, vydavatel, režisér, je zástupcem šéfredaktora nakladatelství Větrné mlýny, které spoluzakládal. V roce 2000 se podílel na založení literárního festivalu Měsíc autorského čtení, na němž spolupracuje s Petrem Minaříkem. Výrazným počinem nakladatelství bylo založení edice Česi, čítajte, v níž je od roku 2012 vydávána současná slovenská próza v českých překladech.

Pozn. redakce – fotografie je převzata z <http://www.ve-trnemlyny.cz/o-nas>.

prof. PhDr. Tomáš Kubiček, Ph.D.
Tomas.Kubicek@mzk.cz

21 Bude vás zajímat, že...

... Polárkový dort, laskonka nebo Koloseum? To jsou jména nového centrálního depozitáře Uměleckoprůmyslového muzea, které bylo otevřeno v pražských Stodůlkách 4. dubna 2016. Krásná nová pětipodlažní budova s kruhovým obvodem obepínajícím čtvercový základ pro uložení depozitářů jednotlivých sbírek. Na obvodu budovy

jsou kanceláře kurátorů, správců sbírek, ateliéry restaurátorů. Na každém patře, označeném jinou barvou, jsou badatelný pro odbornou veřejnost. Budova je vybavena nejmodernějšími technologiemi zajišťujícími bezpečnost sbírek. Ve vestibulu bude pro veřejnost otevřena kavárna a prostory pro přednášky a workshopy.

... Vědecká knihovna v Olomouci připomíná 450 let od svého založení. K tomuto významnému jubileu připravila knihovna výstavu nazvanou Chrám věd a múz, 450 let Vědecké knihovny v Olomouci a vydala velmi výpravou, reprezentativní publikaci, katalog výstavy, pod stejným názvem. Na přípravě výstavy spolupracovalo také Muzeum umění v Olomouci a Vlastivědné muzeum v Olomouci. Kniha obsahuje nově zpracovanou historii knihovny a přináší řadu fotografií dokumentujících a doplňujících text. V katalogu knihovna představuje podle tematicky řazených okruhů vzácné ilustrované dokumenty, inkunábule, archivní materiály, mapy, poklady jezuitské knihovny, povinný výtisk. Podrobně se tak můžeme seznámit se vznikem, historií a vývojem této významné moravské knihovny.

... Znáte webové stránky Krajské Knihovny Františka Bartoše ve Zlíně? Podívejte se, jsou nejlepší! Svaz knihovníků a informačních pracovníků zorganizoval pod záštitou Asociace krajů České republiky již sedmáctý ročník Biblioweb, soutěž o nejlepší webovou prezentaci knihovny. Možná se již někdy vaše knihovna soutěže zúčastnila, tak víte, že porota hodnotí ve dvou kolech 8 kritérií viz: <http://skipcr.cz>. Do letošního ročníku se přihlásilo 28 knihoven. Nestává se často, aby webové stránky zvítězily téměř ve všech hodnocených kategoriích. V roce 2016 takto zvítězila Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně. Stala se absolutním vítězem

a ještě získala zvláštní cenu Blind Friendly za nejlepší bezbariérový web knihovny.

Blahopřejeme!

... Naučné stezky v Jinačovicích. Obecní knihovna v Jinačovicích umí nejen přemluvit občany, aby se stali jejími čtenáři či návštěvníky, ale hledá cesty, jak si jejich přízeň udržet. A nemusí to být vždy s knihou v ruce. Jednou z netradičních metod jsou společné výlety naučnými stezkami. Letos probíhá 12. ročník. Toho jedenáctého před dvěma roky se zúčastnilo 11 dětí, 11 dospělých a 1 pes. Odjezd je od knihovny, cílem Jarošův mlýn, dnes Muzeum řemesla mlynářského. Účastníci se dozví, jak se zpracovávala mouka od dávných dob po dnešní dny. A nejen to, děti plní různé úkoly, soutěží a získají lízátko. Je to jeden báječný, smysluplný den, který připravila „naše paní knihovnice“.

... Cena Toma Stopparda. Cena je udělována od roku 1983 autorům českého původu za významné, převážně esejistické dílo, inspirující zejména svým myšlenkovým přínosem. Cenu poskytuje anglický dramatik českého původu Tom Stoppard. Cena za rok 2015 byla předána na Staroměstské radnici 26. května 2016 dr. Petru Holmanovi zejména za jeho svazek Březiniana II (2012). Literární historik a editor Petr Holman (nar. 1951 Praha) je čestným předsedou Společnosti Otokara Březiny a celoživotně se věnuje dílu tohoto básníka. Vydal řadu studií a eseje věnované Březinovi, připravil řadu edicí Březinova básnického a esejistického díla.

Labyrint paměti

Sylvie Richterová

„Mnou se vchází do světa paměti“, by mohla hlásat varianta slavného Dantova verše nad vchodem do každé knihovny. „Souhrn všech knihoven na světě obsahuje kolektivní paměť lidstva“, tvrdí Umberto Eco a připomíná, že „naše totožnost spočívá v paměti“. Eco rád připomínal Alexandrijskou knihovnu. Nevíme, co nám zbylo z její paměti, ale věřím, že staré i moderní knihovny jsou jejími pokrevními potomky, že uchovávají geny moudrosti odedávna strážené i ničené v knihovnách egyptských, ninivských, asyrských a římských, klášterních středověkých a tak dál a napořád, protože knih se nikdy nevzdáme.

Princip knihy je univerzální a zároveň božský. Nejen že slovo bible máme z řeckého „knihy“, ale také Dante na vrcholu své cesty k Bohu zjistí, že „v hloubi jeho proplétá se / v jediném svazku lásky / co rozptýleno v prostoru a čase“. Případnějšiho pojmenování nemohl autor Božské komedie použít, nebylo a není. Eco zdůrazňuje, že „svazek“ láskou spojený je opravdu KNIHA. (V duchu jsem

Eca jmenovala patronem knihoven už pro jeho úvahy a představy o knihovnách a jejich funkcích.)

Každá knihovna je potenciálně nekonečná. Jakmile se někde zrodí organismus zvaný knihovna, vrostle do nadčasového a mnoha-prostorového organismu univerzální knihovny a lidské paměti uložené ve svazcích. Je to organismus nejen prostorový, ale i časový a obsahuje tabulky i svitky, rukopisy, kodexy, inkunábule, encyklopedie, slovníky, knížečky veršů, romány. Domácí knihovny jsou duchovním ohniskem obydlí, ale pokud vedeme život poutníka, pevné regály se znenáhla mění v břehy, jimiž se proudy knih přesouvají. Základní poklad se uchovává jako svátost, stovky a snad tisíce knih musí putovat k dalším přístavům. Ne náhodou si Borges i Eco tvořili představu knihovny k obrazu vesmíru. Dobrá kniha je pak také branou do dalšího vesmíru. Knihy si podávají ruce, univerzální labyrint knihoven je propojený a jako pravé labyrinty neslouží k bloudění nýbrž k nalézání.

Pojďte s námi do knihovny

Jižní Morava čte

Slavnostní vyhlášení literární soutěže
na téma **Mýty a legendy mého kraje.**

Více na www.jiznimoravacte.cz

Jihomoravský kraj

Městská
Knihovna
Břeclav

audioteka.cz

HOST

VIDN
science|trum

divadlo polárka

Projekt je financován Jihomoravským krajem